

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ITALSKÉ NEOLOGISMY Z OBLASTI KOSMETIKY

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autor práce: Petra Bielková

Studijní obor: Italský jazyk

Ročník: 3.

2012

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 16. května 2012

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu doc. PhDr. Janu Radinskému, Ph.D., za jeho ochotu při vedení této bakalářské práce, za cenné rady, připomínky a za laskavý přístup na konzultacích.

ANOTACE

Předmětem této bakalářské práce je zkoumání italských neologismů z oblasti kosmetiky v letech 1900 - 2011.

Práce je rozdělena na dvě části. Část teoretická obsahuje teoretické podklady pro pochopení a časové vymezení samotného termínu neologismus, jak se italský jazyk ve 20. a 21. století neologismy obohacoval, jak jsem je vyhledala. Dále tato část uvádí definování sémantického pole kosmetiky. V části analytické jsem sestavila vlastní korpus současných textů z oblasti kosmetiky, v dostupných výkladových slovnících jsem ověřila etymologii a dataci daného lexika, určila jsem základní kategorie z hlediska způsobu tvoření slov a analyzovala jsem získané vzorky podle různých kritérií.

Cílem této práce je najít neologismy z oblasti kosmetiky v současných italských textech (zejména v italských časopisech), určit jejich etymologii a podrobně je rozebrat z hlediska způsobu tvoření.

ANNOTATION

The subject of the Bachelor work is a research of Italian neologisms from the sphere of cosmetics from 1900 to 2011.

The work is divided into two parts. The theoretical part includes theoretical basis for understanding and timing of the concrete term neologism, how is the Italian language enriched with neologisms in the 20. and 21. century, how I sought out them. Furthermore, this part indicates the definition of the semantic sphere of cosmetics. In the analytical part I compiled my own corpus of contemporary Italian texts from the sphere of cosmetics, I verified in the explanatory dictionaries the etymology and the dating of the lexis, I determined basic categories in terms of the mode of the formation of words and I analysed selected samples according to various criterions.

The aim of this work is to find neologisms from the sphere of cosmetics in contemporary Italian texts (especially in Italian magazines), to determine their etymology and to analyse them in details in terms of the method of the formation of words.

OBSAH

Úvod.....	8
1.Neologismus.....	9
1.1. Pojem.....	9
1.2. Dvacáté století.....	9
1.3. Časové vymezení.....	9
1.3.1. Moje zkoumání.....	9
1.3.2. Moderní slovníky.....	10
2.Kosmetika.....	10
2.1. Co to je "kosmetika".....	10
2.2. Rozdělení kosmetiky.....	11
2.3. Moje vymezení kosmetiky.....	12
2.3.1. Líčidla.....	12
2.3.2. Tělová kosmetika.....	12
2.3.3. Lázeňství a wellness.....	12
2.3.4. Chirurgie.....	12
3.Odvozeniny.....	13
3.1. Derivace.....	13
3.2. Prefixy a sufixy.....	13
3.3. Prefixace vs. kompozice.....	14
3.4. Prefixy.....	14
3.4.1. Prefix anti-.....	14
3.4.2. Prefix de-.....	15
3.4.3. Prefix ipo-.....	16
3.5. Suffixy.....	16
3.5.1. Sufix -ista.....	16
3.5.2. Sufix -zione.....	17
3.5.3. Sufix -ía.....	18
3.5.4. Sufix -ico.....	18
3.5.5. Sufix -etto.....	19
3.5.6. Sufix -era.....	20
3.5.7. Sufix -ato.....	20
4.Kompozita.....	21
4.1. Kompozice.....	21
4.2. Kompozice vs. derivace.....	22

4.3. Klasifikace kompozit.....	22
4.3.1. Koordinační kompozita.....	23
4.3.2. Subordinační kompozita.....	24
4.3.3. Atributivní kompozita.....	25
4.4. Produktivita a existence kompozit.....	26
4.5. Konfixace.....	27
5. Výpůjčky.....	32
5.1. Výpůjčky a jejich integrace do italštiny.....	32
5.2. Rod výpůjček.....	33
5.3. Jak uvádí výpůjčky elektronický slovník <i>Zingarelli 2011</i>	33
5.4. Jak uvádí výpůjčky elektronický slovník <i>Treccani 2008</i>	34
5.5. Jak uvádí výpůjčky slovník <i>Sabatini Coletti 2008</i>	34
6. Vlastní jména.....	41
6.1. Rozdělení vlastních jmen.....	41
6.1.1. Kosmetické přísady.....	41
6.1.2. Kosmetické značky.....	42
7. Shrnutí.....	43
Závěr.....	49
Resumé.....	50
Příloha.....	51
Seznam použitých zkratk.....	56
Seznam použité literatury.....	57

ÚVOD

Celá bakalářská práce se zabývá italskými neologismy z oblasti kosmetiky. Tohle téma jsem si vybrala proto, že mě problematika slovo tvorby zajímá a já bych tuhle látku chtěla probrat detailně, hlavně i proto, že se tím zabývají známí italští a čeští lingvisté a existuje mnoho pramenů, kde se probírá detailně problematika slovo tvorby.

Oblast kosmetiky jsem zvolila z toho důvodu, že je to zajímavé téma. Několik let jsem byla Avon lady a teď pracuji ve firmě, která kosmetiku vyrábí. Tudíž bych řekla, že se v kosmetice vyznám. Neologismy, které budu zkoumat, budou pocházet z 20. a 21. století. Jak už je zřejmé z jejich názvu "neologismy", bude se jednat o nová slova v italském jazyce. Ve 21. století by těchto neologismů bylo málo, proto jsem zvolila jako počátek rok 1900. Hlavně také z toho důvodu, že na začátku 20. století dochází v Itálii k ovlivnění jazyka futurismem a hlavně D'Annunziova tvorbou, slovníkem se 40 tis. slovy (proti 17 tisícům v Dantova slovníku). Po 2. světové válce dochází v Itálii k ovlivňování jazyka angličtinou, a proto očekávám, že najdu spíše více anglicismů než kompozit a odvozenin. I když mi je jasné, že neologismů z oblasti kosmetiky nebude mnoho, jako je např. v elektronice a podobných odvětvích.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části. Nejprve se zaměřím na teoretickou část, kde vymezím pojem neologismus a vydefinuji si sémantické pole kosmetiky. Co všechno podle mě pod pojem kosmetika spadá. Dále se pokusím vymezit všechny slovo tvorné postupy a stanovím základní kategorie, do nichž pak budu lexika zařazovat.

V druhé části, tzv. analytické, sestavím vlastní korpus současných italských textů (zejména z italských časopisů), z textů vyexcerpuji lexika a ověřím si pomocí dostupných výkladových slovníků jejich dataci, podle které zjistím, zda jde o neologismy či nikoli. Dále si ověřím v těchto slovnících etymologii. Použiji více těchto slovníků, abych to pak mohla porovnat a najít rozdíly. Získané neologismy rozeberu po stránce lexikálně-morfologické (původ těchto slov) a podle této etymologie budu pak daná lexika zařazovat do příslušných slovo tvorných postupů - kategorií. Další významnou složkou této analytické části práce bude kapitola Shrnutí, ve které budu porovnávat dataci excerpt, slovní druhy a četnost výskytů podle korpusu itWaC. Dále v této kapitole porovnáám výpůjčky z různých jazyků a udělám celkový přehled neologismů z hlediska jejich původu (kompozita, odvozeniny, výpůjčky, konfixáty). V závěru se pokusím shrnout výsledky, ke kterým jsem došla a jaké rozdíly jsem našla. V příloze uvedu kompletní vzorek .

1. NEOLOGISMUS

1.1. Pojem: Neologismus se dá chápat jako nová lexikální jednotka v jazyce. Většinou neologismy spadají pod speciální terminologii, jako je terminologie lékařská, právníká. Neologismy, které jsem objevila já v italských časopisech a jiných zdrojích patří převážně do terminologie lékařské.

1.2. Dvacáté století: Jelikož se budu ve své práci zabývat neologismy hlavně z 20. století, je potřeba nastínit stručnou historii Itálie, která měla na jazyk v tomto století značný vliv. Pro italský jazyk je nejdůležitější rok 1861, v němž došlo ke sjednocení Itálie. Neboť sjednocení Itálie znamenalo vytvoření jednotného státního útvaru a přijetí společného jazyka. Hamplová říká, že na začátku století byl důležitý D'Annunziův slovník se 40 tis. slovy (proti 17 tisícům v Dantova slovníku). V r. 1922 vyšlo 1. vydání *Vocabolario della lingua italiana N. Zingarelliho*.

V tomto století se nemění italština v takové míře jako v minulých stoletích. To se týká ale především gramatiky. K více změnám dochází ve slovní zásobě. Po 1. světové válce se rozšířily pojmy, které byly vytvořeny z prvních hlásek, jako např. laser (*dalle iniziali di L(ight)A(mplification by)S(timulated)E(mission of)R(adiation)*).¹ Po 2. světové válce začala italský jazyk ovlivňovat angličtina, jak jsem uvedla již v úvodu.

1.3. Časové vymezení: Radimský říká, že lexikální jednotku můžeme považovat za neologismus tehdy, když můžeme prokázat její nepřítomnost v předchozím období. Tudíž neologie náleží k tzv. diachronii.² Rok vzniku lexikální jednotky můžeme najít a ověřit si v různých italských slovnících. Existuje i řada elektronických slovníků, kde je uvedena jak datace, tak i o jaký slovní druh jde, etymologie daného slova a samozřejmě popis/vysvětlení, abychom pochopili co ta daná lexikální jednotka vůbec znamená. Já jsem ověřila dataci v elektronických slovnících *lo Zingarelli 2011* a *Sabatini Coletti 2008*.

1.3.1. Moje zkoumání: Při zkoumání neologismů z oblasti kosmetiky jsem vymezila časový úsek na 20.-21. století, jelikož neologismů z oblasti kosmetiky určitě

¹ Hamplová S., *Nástin vývoje italského jazyka*, s. 163.

² Radimský J., *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a ových médií (1990-1996)*, s. 13.

není a nebude tolik. Neologismy jsem si vyhledávala v italských časopisech Elle, Anna, Amica a Wellness. V časopisech jsem si výrazy zvýraznila a pak jsem je vyhledávala v elektronickém slovníku *lo Zingarelli 2011*, *Treccani 2008* nebo ve slovníku *Sabatini Coletti 2008*. V těchto slovnících je uvedena datace prvního výskytu, tudíž pak už bylo jednoduché poznat, zda se jedná o neologismus či nikoli. V časopisech ale neologismů nebylo tolik, tudíž jsem zvolila ještě internetové zdroje (především internetové stránky klinik), kde jsem si dohledala ještě neologismy z oblasti chirurgie. Oblast chirurgie je podle mě nezbytnou součástí kosmetiky, neboť většina chirurgických zákroků se provádí z estetických důvodů. Dále jsem použila časopis Oriflame, podle kterého jsem určovala české ekvivalenty daných výrazů. České ekvivalenty pro odbornou lékařskou terminologii jsem si vyhledala na stránkách českých klinik. A pak už jen stačilo neologismy zařadit do správných kategorií podle jejich etymologie a rozebrat je podrobně.

1.3.2. Moderní slovníky: Radimský uvádí zakladatele moderních slovníků s neologismy a to Alfreda Panziniho. Když Panzini umřel, jeho *Dizionario Moderno* vydávali B. Migliorini a A. Schiaffini. Dále uvádí Cortelazza a Cardinaleho, kteří sestavili slovník *Dizionario di parole nuove 1964-1987*. A nakonec Micheleho Cortelazza (syna Manlia Cortelazza), který založil *Annali del lessico contemporaneo italiano* (ALCI).³

Jak jsem uvedla již výše, z obecných slovníků máme k dispozici *Sabatini-Coletti 2008* (S-C 8)⁴, *Zingarelli*⁵ 2011 (Z-11), *Treccani 2008*. Pro daný výzkum je rozhodující, že S-C 8 a Z-11 uvádějí u každého hesla rok prvního doloženého výskytu. Ve slovníku *Treccani 2008* je uvedena poměrně ucházející etymologie, ale dataci v něm nenajdete. Každý z těchto slovníků měl uvedený i dobře pochopitelný popis.

2. KOSMETIKA

2.1. Co to je "kosmetika": Kosmetika je činnost pečující o krásu lidského těla nebo se kosmetikou nazývají i různé přípravky, které právě z tohoto důvodu (péče o

³ Radimský J., Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996), s. 15.

⁴ italský výkladový slovník, kde je určena etymologie, datace, slovní druh a popis dané lexikální jednotky

⁵ založil ho Nicola Zingarelli, od r. 1935 (když Zingarelli umřel) ho vydává nakladatelství Zanichelli (Bologna)

krásu těla) jsou vyráběny a prodávány v různých drogeriích. Výrobou kosmetiky se zabývá kosmetický průmysl. Krásou lidského těla se zabývají i různé salóny, např.: kadeřnické, kosmetické...dále manikúra, pedikúra, posilovny.

Slovník cizích slov uvádí kosmetiku jako obor zabývající se péčí o tělesnou krásu a odstraňováním kosmetických vad.⁶

2.2. Rozdělení kosmetiky: Kosmetika se dá rozdělit na různé okruhy:

1) základní dělení

- a) pleťová
- b) vlasová
- c) tělová

2) podle osoby, která kosmetiku používá

- a) pro ženy (líčidla, protivrásková péče, čistící kosmetika, vlasová kosmetika...)
- b) pro muže (přípravky na holení, přípravky po holení, protivrásková péče, vlasová kosmetika, čistící kosmetika, pěstící kosmetika...)
- c) pro děti (šampony, opalovací mléka, oleje...)

3) podle typologie pleti

- a) citlivá pleť

Citlivá pleť je většinou dost suchá. Musí se používat výživné hydratační krémy, které obsahují výtažky z avokáda nebo např. esenciální oleje z růží.

- b) mastná pleť

Typickou charakteristickou mastné pleti je lesk, jímž pleť září. Charakteristické jsou také nemalé póry. Mastná pleť produkuje zvýšenou tvorbu mazu.

- c) suchá pleť

Suchá pleť vytváří málo lipidů, které pokožku přirozeně chrání. Pleť bývá tenká a drsná. Péče o tuto pleť je zaměřená na obnovu tvoření lipidů. Péče je zaměřena na hloubkovou rehydrataci.

- d) problematická, aknézní pleť

⁶ www.slovník-cizich-slov.cz

Léčba akné je složitá. Na vzniku akné se podílí mnoho faktorů. Hormonální nevyváženost, zvýšená vnímavost kůže vůči hormonálním změnám (puberta, těhotenství), ale také špatná životospráva, životní prostředí, osobní hygiena, stres.

e) smíšená pleť

Smíšená pleť je nejrozšířenější typ. Nejvíce mastná je ve středu obličeje (střed čela, nos a brada).

f) zdravá pleť

Zdravá pleť je bez potíží, jemná, pružná, hydratovaná.

Ale i u zdravé pleti je nutná ochrana proti znečištěnému ovzduší a volným radikálům.

g) zralá pleť

Tvoří se na ní postupně vrásky a pružnost tkáně ochabuje. Určité okolnosti mohou stárnutí pleti urychlit. Opalování, nedbalá péče o pleť, špatná životospráva, kouření. Existuje kosmetika protivráskám, a to jak pro ženy, tak pro muže.

2.3. Moje vymezení kosmetiky: Vymezila jsem kosmetiku na tyto okruhy - líčidla, tělová kosmetika, lázeňství a wellness, chirurgie.

2.3.1. Líčidla: Líčidla jsou kosmetické přípravky, které se používají ke zkrášlení naší pleti a k zamaskování pleťových nedostatků. Podkladová báze, make-up, korektor krycí, pudr sypký, oční stíny, třpytky na oči, tužka na oči a obočí, oční linky, řasenka, rtěnky, lesky, tužka na rty, růž na tvář...

2.3.2. Tělová kosmetika: Do této kategorie patří - peeling, tělová másla, tělová mléka, parfémy, deodoranty, péče o ruce, péče o nohy, intimní hygiena, opalovací mléka.

2.3.3. Lázeňství a wellness: V lázních nabízí různé wellness procedury jako jsou: masáže, relaxační procedury, zeštíhlující procedury, kondiční procedury, zábaly, čokoládové nebo medové koupele, atd. Lázně nabízí i lázeňskou odbornou léčbu různých onemocnění.

2.3.4. Chirurgie: Řada chirurgických zákroků je prováděna z estetických důvodů (lifting, plastika prsou, plastika dolní čelisti...), takže jsem oblast chirurgie taktéž zahrнула pod pojem kosmetika.

3. ODVOZENINY

3.1. Derivace: Derivace je slovotvorným procesem, ve kterém jde vždy o kombinace báze a afixu. Štichauer říká, že bázi tvoří hlavní lexikální kategorie, jakými jsou substantivum (S - podstatné jméno), adjektivum (A - přídavné jméno) a verbum (V - sloveso). A to jsou tzv. vstupní kategorie.⁷

Výstupní kategorií⁸ může být i adverbium. Bázi tvoří většinou kmen (*il tema*)⁹. Kmen je tvořen kořenem slova a kmenovou samohláskou neboli příponou. Dále Štichauer uvádí, že bázi může být dokonce samotný kořen, v těch případech kde je určení kmenové samohlásky irelevantní.¹⁰ Afixy jsou jednotky, které na rozdíl od bází nepředstavují volné formy. Jde tedy o vázané formy, které nemohou být samostatně použity.

3.2. Prefixy a sufixy: Afixy se klasicky dělí na prefixy a sufixy, což jsou 2 základní typy afixů. Suffixy jsou morfologickými jednotkami, které se připojují na konec slova, zatímco prefixy se připojují na začátek slova. Což je tradiční charakteristika afixů a první rozdíl mezi prefixy a sufixy. Další rozdíl mezi prefixy a sufixy je, že prefixy nemění lexikální kategorii slova, ke kterému se připojují, zatímco sufixy lexikální kategorii slova mění.

Vedle prefixů a sufixů můžeme existují ještě infixy, které se vkládají dovnitř slova. Štichauer upozorňuje, že infixy v italské morfologii nenalezneme.¹¹

Zatímco sufixy slouží k derivaci (odvozování) jednotek, které většinou zavádějí nové slovo, prefixy pouze modifikují¹² stávající (současné dané) slovo. Sice jsem popsala rozdíly mezi prefixy a sufixy vzhledem k jejich pozici vůči bázi a vzhledem k rozdílnému významu, ale je také prefixy třeba vymezit ještě ve vztahu ke kompozici a ještě ve vztahu k předložkám, ze kterých prefixy etymologicky vznikají.

⁷ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s. 27-28.

⁸ kategorie, která vznikne derivací;

⁹ v lingvistice je kmen ta část slova, která vznikne po oddělení koncovky;

¹⁰ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s. 27-28.

¹¹ Štichauer P., Derivace a kompozice v diachronní perspektivě, s. 22.

¹² = upravují, přizpůsobují

3.3. Prefixace vs. kompozice

a) v kompozici vystupují 2 volné, autonomní samostatné formy, zatímco prefixy jsou stejně jako sufixy formy vázané.

b) mezi prefixací a kompozicí je rozdíl ve vázanosti. Některé vázané formy řecko-latinského původu (např. *-logo*) mohou vystupovat v obou pozicích (*cosmetologia, logo-...*), ale prefixy se připojují pouze na začátek báze.

„*Prefixace je velmi produktivní proces, pouze sufixace tvoří větší počet neologismů. Jsme přesvědčeni, že prefixy jsou afixy (a ne slova), a že prefixace je proces derivace (a ne kompozice).*“¹³

3.4. Prefixy: Některé prefixy mají jak lokativní, tak temporální význam.

Samozřejmě v závislosti na významu báze, ke které se tyto prefixy připojují. K těmto vícevýznamovým prefixům patří např.: *anti-*, *sopra-*. Pouze lokativní význam má např. prefix *intra-* a význam temporální má pouze prefix *neo-*.

3.4.1. Prefix *anti-*: N→A

Štichauer říká, že tento prefix má 2 základní významy, a to:

- a) antonymní - vyjadřuje opak významu báze
- b) antagonický - vyjadřuje odpor/opozici vůči významu báze.¹⁴

Pro výstupní kategorii adjektiva máme k dispozici 2 vstupní kategorie - substantivum a adjektivum. Jak lze vidět níže.

Tam kde je k dispozici relační adjektivum, je bází adjektivum:

1. *allergia* [alergie]→ *allergico* [alergický]→ *antiallergico* [protialergický]

Naopak tam, kde takové relační adjektivum k dispozici není, vstupuje do báze substantivum:

2. *cellulite* [celulitida]→ *anticellulite* [proti celulitidě]

3. *ruga* [vráska]→ *antirughe* [proti vráskám]

4. *acne* [akné]→ *antiacne* [proti akné]

¹³ Mengaldo P. V. (2008: 99) píše doslovně toto: *La prefissazione é un procedimento formativo molto produttivo, solo la suffissazione forma un maggior numero di neologismi. Noi riteniamo che i prefissi sono degli affissi (e non delle parole) e che la prefissazione é un procedimento derivazionale (e non compositivo).*

¹⁴ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s. 55.

Tab. 3.1. Neologismy *anticellulite*, *antirughe*, *antiallergico*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
anticellulite	proti celulitidě	adj.inv.	ne	comp.di anti+cellulite	detto di ogni mezzo atto a ridurre o eliminare la cellulite	1980	1983	528
antirughe	proti vráskám	s.m./adj.inv.	s.m./adj.inv.	comp.di anti+il pl.di ruga	A agg.inv.: detto di prodotto cosmetico che previene o cura la formazione delle rughe, B s.m.inv.: mettere l'antirughe attorno agli occhi.	1965	1956	336
antiallergico	protialergický	s.m./adj.	s.m./adj.	comp.di anti+allergia,noc suff.aggettivale	A s.m.: farmaco impiegato per contrastare o per prevenire le manifestazioni dell'allergia, B agg.: farmaco, medicamento antiallergico	1960	1961	332
antiacne	proti akné	s.m.inv./adj.	ne	comp.di anti+acne	A s.m.inv.: sostanza atta a curare l'acne, B agg.: crema antiacne.	1970	1970	15

„ *L'anticellulite funziona meglio.* " ¹⁵

„ *Con 5 volte piú Acido Jaluronico, il principio attivo usato in dermatologia, per una efficacia antirughe che non credevi possibile.* " ¹⁶

„ *Prodotto rinogutt spray antiallergico.* " ¹⁷

„ *Crema detergente, ad elevata tollerabilità, rispetta la sensibilità delle pelli irritate e inaridite, assicurandone un'igiene perfetta. Complemento ai trattamenti anti-acne.* " ¹⁸

3.4.2. Prefix *de-*: V→V,N

Štichauer uvádí, že prefix *de-* je velmi rentabilní předponou a jeho bázemi jsou tzv. denominální slovesa např. *deodorare* [navonět].¹⁹

¹⁵ Lucheroni, T. M. *L'anticellulite funziona meglio.* *Wellness*, op.cit., s. 84.

¹⁶ Capelli, A. *Se fosse. Amica*, op. cit., s. 395.

¹⁷ <http://www.padovafarmacie.it/offers-216.htm>

¹⁸ http://www.shoppydoo.it/prezzi-prodotti_per_viso-crema_anti_acne.html

a) *odore* [vůně] → *deodorare* [navonět]

Tab. 3.2. Neologismus *deodorare*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC.08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
deodorare	navonět	v.tr.	v.tr.	comp.di de+odorare	privare degli odori sgradevoli/anche in forma pron.: deodorarsi le ascelle.	1942	1942	286

„ *I tre spray – igienizzare, deodorare, pulire.* ”²⁰

(<http://vitaimpatto1.wordpress.com/2011/01/02/i-tre-spray-igienizzare-deodorare-pulire/>)

3.4.3. Prefix *ipo-*: N → A

Prefix *ipo-* ukazuje menší/nedostatečnou míru.

a) *allergenico* [alergenní] → *ipoallergenico* [hypoalergenní]

Tab. 3.3. Neologismus *ipoallergenico*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
ipoallergenico	hypoalergenní	adj.	adj.	comp.di ipo+allergene	detto di sostanza che ha una probabilità minima di determinare reazioni allergiche: cosmetici ipoallergenici	1987	ne	129

„ *Con la nuova linea dermocosmetica Aloedermal ipoallergenica che utilizza sostanze di origine naturale senza l'aggiunta di conservanti, coloranti e profumi.* ”²¹

3.5. Sufixy:

3.5.1. Suffix *-ista*: N → N

¹⁹ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s. 58.

²⁰ <http://vitaimpatto1.wordpress.com/2011/01/02/i-tre-spray-igienizzare-deodorare-pulire/>

²¹ Rodriguez, N. Naturalmente belle. *Elle*, op. cit., s. 628.

Přípona -ista je denominálním sufixem. Jeho bázi mohou být substantiva nebo adjektiva. Jeho prediktabilní význam se liší v závislosti na významu báze. Bázi je substantivum s konkrétním významem. Prediktabilní význam odvozené formy je „osoba, která vykonává činnost spjatou/související s významem báze“:

- a) *profumo* [parfém] → *profumista* [výrobce voňavek]
- b) *cosmetico* [kosmetický] → *cosmetista* [kosmetička]
- c) *laser* [laser] → *laserista* [laserista]

Tab. 3.4. Neologismy *profumista*, *cosmetista*, *laserista*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
profumista	výrobce voňavek	s.m./f.	s.m./f.	der. di profumo	chi lavora in una fabbrica di profumi e cosmetici	1958	1958	ne
cosmetista	kosmetička	s.m./f.	s.m./f.	der. di cosmetico	chi lavora in un istituto di bellezza o presso un parchiere per signora come esperto di cosmetica	1963	1963	ne
laserista	laserista	s.m./f./adj.	s.m./f.	da laser col suff.di professione -ista	adetto all'installazione e al funzionamento di apparecchiature laser	1985	1985	ne

„L'aromatario **profumista** e l'aromataria *profumista* cercano di ottenere determinati sapori e odori per utilizzarli nell'industria cosmetica (creme, profumi, saponi, ecc.).“²²

„Le attività di estetista e di **cosmetista** possono essere svolte mediante tecniche manuali e con l'impiego di apparecchiature elettromeccaniche per uso estetico.“²³

„Da quel momento lascia il lavoro in ospedale per dedicarsi completamente alla libera professione come **laserista** e chirurgo estetico.“²⁴

3.5.2. Sufix -zione: V → N

²² <http://www.orientamento.ch/dyn/1311.aspx?id=529>

²³ http://www.provincia.bz.it/it/servizi/servizi-categorie.asp?bnsvf_svid=1002827

²⁴ <http://www.chirurgiestetici.net/chirurgi/polverari.html>

Pro většinu pravidelných formací je báží kmen slovesa.

a) *deodorare* [navonět] → *deodorazione* [navonění]

Tab. 3.5. Neologismus *deodorazione*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
deodorazione	navonění	s.f.	s.f.	der. di deodorare	il deodorare	1970	1970	37

„ *Una deodorazione corretta, duratura e non aggressiva deve utilizzare un giusto prodotto, con una formulazione adatta al proprio tipo di pelle e ai propri gusti.*”

25

3.5.3. Sufix *-ía*: N → N

Tento sufix je užíván jen s určitým typem báží. Štichauer uvádí, že tento sufix *-ía* tvoří substantiva jen na bázích řecko-latinského původu, a že jeho vstupní kategorií jsou tedy tzv. „neoklasická kompozita.“²⁶

a) *cosmetologo* [odborník v kosmetologii] → *cosmetología* [kosmetologie]

Tab. 3.6. Neologismus *cosmetología*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
cosmetologia	kosmetologie	s.f.	s.f.	der. di cosmetologo	settore della dermatologia che ha per oggetto i problemi estetici della pelle	1943	1966	132

„ *La cosmetologia è quella scienza che si occupa di studiare tutte le materie prime ed il modo di miscelarle tra di loro per ottenere un cosmetico, una preparazione da applicare sulla pelle, sui denti e sulla bocca allo scopo di pulirle e mantenerle in buono stato.*”²⁷

²⁵ <http://www.bionike.it/it/deodorazione.php>

²⁶ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s. 46.

²⁷ <http://cosmetologiablog.blogspot.com>

3.5.4. Sufix *-ico*: N→A

Sufix *-ico* je charakteristický pro adjektiva (přídavná jména).

- a) *ipoallergene* [hypoalergen]→*ipoallergenico* [hypoalergenní] - viz tab. 3.3.
 b) *antiallergia* [antialergie]→*antiallergico* [protialergický]
 c) *cosmetologia* [kosmetologie]→*cosmetologico*[kosmetologický]

Tab. 3.7. Neologismy *cosmetologico*, *antiallergico*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
cosmetologico	kosmetologický	adj.	adj.	comp.di cosmet(ologia)+ -ico	relativo alla cosmetologia	1964	ne	89
antiallergico	protialergický	s.m./adj.	s.m./adj.	comp.di anti+allergia,noc suff.aggettivale	A s.m.: farmaco impiegato per contrastare o per prevenire le manifestazioni dell'allergia, B agg.: farmaco, medicamento antiallergico	1960	1961	332

„*Esame cosmetologico della pelle.*”²⁸

„*Prodotto rinogutt spray antiallergico.*”²⁹

3.5.5. Sufix *-etto*: N→N

- a) *ombra* [stín] →*ombretto* [oční stíny] = deminutivum³⁰

Tab. 3.8. Neologismus *ombretto*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
ombretto	oční stíny	s.m.	s.m.	da "ombra"	cosmetico per ombreggiare le palpebre	1942	1942	599

²⁸ <http://www.farmaciaclemente.it/servizi/esame-cosmetologico-della-pelle>

²⁹ <http://www.padovafarmacie.it/offers-216.htm>

³⁰ =slovo zdobnělého významu (tzv. zdobnělina) - opakem jsou augmentativa=slova zveličelá

„ *Massima sicurezza anche per il trucco occhi: dai mascara ai kajal, dalle matite agli ombretti.* ”³¹

3.5.6. Suffix *-era*: N→N

a) *cipria* [puđr]→ *cipriera* [nádoĥa na puđr]

Tab. 3.9. Neologismus *cipriera*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
cipriera	nádoĥa na puđr	s.f.	s.f.	da "cipria"	vasetto per tenervi la cipria	1963	1963	ne

„ *La cipriera gli cadde dalla mano sbattendosi sulla toletta.* ”³²

3.5.7. Suffix *-ato*: N→A

a) *laser* [laser]→ *laserato* [vyříznuť/laserovaný]

Tab. 3.10. Neologismus *laserato*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
laserato	vyříznuť/laserovaný	adj.	ne	da laser	detto di materiale inciso, tagliato, lavorato con il laser allo scopo di ottenere effetti particolari	2000	ne	9

„ *Segui con attenzione le varie fasi dell'ordine online e ricevi in poco tempo e al tuo indirizzo, a prezzi davvero competitivi, la tua lastra in metallo laserata con i decori, le scritte, i disegni che preferisci !* ”³³

³¹ Giancolombo, M. Sicuramente belle. *Anna*, op. cit., s. 141.

³² <http://kleojess.com/book.php?id=2&page=4>

³³ <http://www.lasermio.com>

Tab. 3.11. Přehled odvozenin

Soubor čítá celkem 15 lexémů vzniklých derivací. Z nichž 7 lexémů tvoří substantiva, dalších 7 adjektiva a 1 verbum.

odvozeniny	etymologie	vých. → cíl.slovo
ombretto	báze (ombra) + sufix -etto	N→N
antichelulite	prefix anti- + báze (cellulite)	N→A
antirughe	prefix anti- + báze(ruga) + koncovka -e	N→A
ipoallergenico	prefix ipo- + báze(allergene) + sufix -ico	N→A
profumista	báze (profumo) + sufix -ista	N→N
cosmetista	báze (cosmetico) + sufix -ista	A→N
laserato	báze (laser) + sufix -ato	N→A
deodorare	prefix de- + báze(odorare)	V→V
deodorazione	báze(deodorare) + sufix -zione	V→N
antiacne	prefix anti- + báze(acne)	N→A
cipriera	báze(cipria) + sufix -era	N→N
laserista	báze(laser) + sufix -ista	N→N
antiallergico	prefix anti- + báze(allergia) + sufix -ico	N→A
cosmetologico	báze (cometologia) + sufix -ico	N→A
cosmetologia	báze (cosmetologo) + sufix -ia	N→N

Dvanáct lexémů mají jako výchozí slovo substantivum, dva lexémy adjektivum a jeden lexém verbum.

4. KOMPOZITA

4.1. Kompozice: Vedle derivace je kompozice dalším způsobem pro tvoření nových slov, která vznikají ze slov již existujících. „*Kompozice se zdá být přítomná ve všech světových jazycích, i když mění stupeň produktivity. Zatímco odvozené slovo je tvořené jednou volnou formou, slovo složené je utvořeno dvěma volnými formami.*“³⁴ Kompozice (skládání) je tedy slovotvorný proces, ve kterém jsou kombinována slova, tj. volné formy, které na rozdíl od afixů mohou vystupovat autonomně v syntaxi.

³⁴ Scalise S.-Bisetto A., La struttura delle parole, op.cit., s. 117.

„ Podstatnou charakteristikou je spíše skutečnost, že v kompozici dochází ke kombinaci dvou jazykových forem, které jsou obě vybaveny sémantikou deskriptivní (referenční) a nikoli sémantikou instrukční (relační), jak je tomu u afixů. " ³⁵ Kompozice je v současné italštině velice produktivním slovo tvorným prostředkem. Do kompozice budou patřit slova vytvořená pomocí různých prefixoidů a sufixoidů.

4.2. Kompozice vs. derivace: Podle M. Grossmannové není vždy snadné rozlišit kompozita od odvozenin. I přesto, že definice kompozita jako slova tvořeného 2 volnými formami a definice odvozeniny jako slova složeného jednou volnou formou a afixem, tzv. vázanou formou, naznačují dobře odlišení. ³⁶ Tyto dvě volné formy v kompozitu se nazývají komponenty.

Podle Štichauera se kompozice liší:

- a) vstupními a výstupními kategoriemi a gramatickým vztahem slov
- b) typem sémantického vztahu, který mezi slovy vzniká
- c) stupněm syntaktické „atomicity“ = možnosti vnitřní úpravy/přizpůsobení složek ³⁷

Kompozita jsou charakterizována vztahem predikace (V+N) ³⁸ a subkategorizací. Tahle subkategorizace obsahuje kompozita koordinační (N+N, A+A), subordinační (N+N, N+A, A+N).

Štichauer uvádí, že podle Scaliseho je produktivita těchto typů omezena na 3 druhy kompozit, a to:

- a) N+N
- b) A+A
- c) V+N ³⁹

4.3. Klasifikace kompozit: Moje rozdělení kompozit se bude týkat 2 základních rovin. Ta první rovna je založená na typu syntaktického vztahu mezi složkami a těmi syntaktickými vztahy myslím koordinaci, subordinaci a atribuci. Takže rozdělují kompozita na:

³⁵ Štichauer P., Derivace a kompozice v diachronní perspektivě, op.cit., s.78.

³⁶ Grossmann, M.-R., F., La formazione delle parole in italiano, s. 34.

³⁷ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s.76.

³⁸ jaz. skladebný vztah slovesa a částí věty, které toto sloveso řídí

³⁹ Štichauer P., Derivace a kompozice v diachronní perspektivě, s. 81.

1) koordinační/subordinační/atributivní

A ta druhá rovina je založená na hlavním členu neboli hlavě kompozita. Tudiž rozdělují kompozita na:

2) endocentrická/exocentrická

V endocentrických kompozitech funguje jedna složka jako hlava. Mám tedy 6 základní skupin kompozit: koordinační-endocentrická/exocentrická, subordinační-endocentrická/exocentrická, atributivní-endocentrická/exocentrická.

„ Přítomnost/nepřítomnost hlavy se dá zjistit jednoduchým testem. Máme-li kompozitum XY, je možné se zeptat XY je typem X? Pokud ano, jde o endocentrické kompozitum. ”⁴⁰

Klasifikace kompozit podle Dardana M.

41

4.3.1. Koordinační kompozita: Štichauer říká, že tady u těchto kompozit musíme brát koordinaci jako proces slučování.⁴²

1) endocentrická - sem patří kompozita, která mají kategoriální strukturu: N+N, A+A. Vyznačují se tím, že mají 2 hlavy/2hlavní členy. Tím pádem nelze určit, která složka v kompozitu dominuje.

2) exocentrická - pro koordinační exocentrická kompozita jsou v italštině také 2 typy a také jsou obě složky stejné lexikální kategorie: N+N, V+V.

⁴⁰ Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, op. cit., s. 77.

⁴¹ Dardano M., Costruire parole, s. 186.

⁴² Štichauer P., Tvoření slov v současné italštině, s. 78.

4.3.2. Subordinační kompozita: Subordinační kompozita jsou ta, ve kterých je mezi složkami vztah hlava-komplement. Za komplement se tu považuje 1. doplnění, které odpovídá klasickému příslovečnému určení specifikacímu.

1) endocentrická - sem patří kompozita, která mají strukturu N+N. Jsou však dvojího typu: buď jde o formace, která mají hlavu vlevo, nebo mají hlavu vpravo. Podle pozice hlavy dochází k větvení románskému, vpravo, nebo větvení vlevo. Větvení vlevo je typické pro germánské jazyky a latinu.

2) exocentrická - sem patří typ V+N a jeho varianta V+Adv, kompozita kterých není mnoho. Dva zbývající typy jsou stejné svou strukturou P+N, tj. předložka+substantivum, liší se však výstupní kategorií. Buď to jsou adverbia a nebo podstatná jména. Štichauer uvádí, že verbonominální kompozita patří k nejproduktivnějším nejen v italštině, ale i v ostatních románských jazycích.⁴³

a) *doposole* P+N

b) *lucidalabbra* V+N

c) *sottocipria* P+N

Tab. 4.1. Neologismy *doposole*, *lucidalabbra*, *sottocipria*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
doposole	po opalování	s.m./adj.inv.	s.m./adj.inv.	comp.di dopo+sole	cosmetico usato per idratare la pelle, dopo una prolungata esposizione ai raggi solari	1970	1970	185
lucidalabbra	lesk na rty	s.m.inv.	s.m.inv.	comp.di lucida(re)+pl.di labbro	cosmetico che, spalmato sulle labbra, le rende lucide e talvolta colorate	1982	1982	169
sottocipria.	krém pod pudr	s.m./f. inv.	s.m.inv.	comp.di sotto+cipria	preparato cosmetico fluido o cremoso, che si stende sulla pelle del viso prima della cipria	1942	1942	ne

⁴³ Štichauer P., Derivace a kompozice v diachronní perspektivě, s. 82.

„Le creme, i gel e i balsami **doposole** sono un toccasana per le pelle aggredita dal sole e dal vento.”⁴⁴

„Il **lucidalabbra** è una valida alternativa al rossetto, ma anche un suo complemento: ha una texture molto leggera e dona luminosità e brillantezza alle labbra.”⁴⁵

„Come base **sottocipria** idrata e facilita la tenuta del trucco, come prodotto 24 ore ha anche le funzioni di crema-notte riposante.”⁴⁶

Neologismus *sottocipria* - jde o krém, který se dává pod pudr při make-upu (podkladový krém), tzn. že nejde o typ pudru (pak by to bylo prefigované slovo), ale odkazuje to k něčemu mimo hlavu, takže jde o exocentrické kompozitum, jako je např. *senzatto*.

4.3.3. Atributivní kompozita: Z definice těchto kompozit je zřejmé, že jedinými kategoriemi, které sem budou patřit, jsou adjektiva a substantiva. Máme tedy dvě struktury: A+N, N+A, které se opět se rozdělují na endocentrická a exocentrická.

1) endocentrická - hlavou je vždy substantivum.

2) exocentrická:

a) *fondotinta* A+N

Tab. 4.2. Neologismus *fondotinta*

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ROM ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
fondotinta	krycí emulze	s.m.inv.	s.m.inv.	comp.di fondo+tinta	prodotto cosmetico, per lo più di consistenza cremosa o fluida, colorato secondo le sumatore della carnagione, usato per il trucco spec. del viso	1985	1956	703

⁴⁴ <http://www.alfemminile.com/trattamenti-bellezza/creme-doposole-d416.html>

⁴⁵ <http://www.glamourage.it/make-up-il-lucidalabbra.htm>

⁴⁶ <http://www.trovaidea.it/content/view/460/172/>) 13 nov 2006

„*Ho scaffali che debordano di trucchi: dai **fondotinta** di Bobbi Brown a quelli di L’Oreal Paris, concealer Yves Saint Laurent e Rimmel, mascara Maybelline, gloss Guerlain e Dior e tanti pennelli per applicare l’eyeliner.*”⁴⁷

4.4. Produktivita a existence kompozit: Scalise s Bisettem uvádí tyto kombinace kompozice v italském jazyce a jejich produktivitu.

a) N+N = existuje	produktivní
b) A+A = existuje	produktivní
c) V+V = existuje	neproduktivní
d) P+P = neexistuje	
e) Avv+Avv = existuje	neproduktivní
f) V+N = existuje (lucidalabbra)	produktivní
g) V+A = neexistuje	
h) V+P = neexistuje	
i) V+Avv = existuje	neproduktivní
j) N+A = existuje	neproduktivní
k) N+V = existuje	neproduktivní
l) N+P = neexistuje	
m) N+Avv = neexistuje	
n) A+N = existuje (fondotinta)	neproduktivní
o) A+V = neexistuje	
p) A+P = neexistuje	
q) A+Avv = neexistuje	
r) P+N = existuje (doposole, sottocipria)	neproduktivní
s) P+A = neexistuje	
t) P+V = existuje	neproduktivní
u) P+Avv = neexistuje ⁴⁸	

⁴⁷ Deroo, J. Regina del make-up. *Elle*, op. cit., s.618.

⁴⁸ Scalise S.-Bisetto A. (2008), *La struttura delle parole*, s. 119-120.

Tab. 4.3. Přehled kompozit

kompozita	etymologie	typ	typ
fondotinta	comp.di fondo + tinta	A+N	atributivní/exocentrické
doposole	comp. di dopo + sole	P+N	subordinační/exocentrické
lucidalabbra	comp. di lucida(re) + labbro	V+N	subordinační/exocentrické
sottocipria	comp. di sotto- + cipria	P+N	subordinační/exocentrické

4.5. Konfixace

Konfixaci uvádím jako zvláštní případ kompozice, jakousi podkapitolu, protože s výjimkou omezené samostatnosti se konfixy chovají úplně stejně jako složky kompozit. Radimský v *Časopise pro moderní filologii* uvádí, že v konfixaci se uplatňují zejména knižní řecko-latinské prvky, zatímco standardní kompozice se tvoří z existujících italských slov.⁴⁹

Jediná odlišnost mezi konfixy a prvky kompozit je již zmiňovaná syntaktická samostatnost.

Ale ani kritérium samostatnosti není pro vymezení konfixů moc praktické.

Radimský dále uvádí, že konfixáty mají řídicí člen vpravo, zatímco subordinační kompozita ho mají vlevo.⁵⁰ Takže když je ve složeném slovu konfix, výsledkem je vždy konfixát. Tedy složenina s hlavou vpravo. Podle Radimského je klíčový pojem konfixu, neboť může být nejen nesamostatným slovotvorným prvkem, ale i samostatným slovem (převážně substantivem).⁵¹

⁴⁹ Radimský, J. Konfixace v současné italštině, *Časopis pro moderní filologii*, s. 107.

⁵⁰ Tamtéž, s. 109.

⁵¹ Tamtéž, s. 110.

Tab. 4.4. Konfixáty

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	ZINGARELLI/TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
linfodrenaggio	lymfodrenáž	s.m.	s.m.	comp.di linfo+drenaggio	tecnica fisioterapica che favorisce il drenaggio linfatico	1985	ne	348
chiropratica	chiropraktika	s.f.	s.f.	comp.di chiro+pratica	chiroterapia/ogni procedura di massaggio manuale	1965	1965	896
mastoplastica	plastika prsou	s.f.	s.f.	comp.di masto+plastica	intervento di chirurgia plastica sulla mammella a scopo estetico o ricostruttivo	1957	ne	146
laserterapia	laserová terapie	s.f.	s.f.	comp.di laser+terapia	in medicina, l'impiego a scopo terapeutico del laser	1982	1984	162
gnatoplastica	plastika dolní čelisti	s.f.	s.f.	comp.di gnato+plastica	intervento di chirurgia pl. sulla mascella o sulla mandibola	1956	1952	ne
laserchirurgia	laserová operace	s.f.	s.f.	comp.di laser+chirurgia	tecnica chirurgica che utilizza i raggi laser come un bisturi	1985	ne	21
imenoplastica	plastika/obnova panenské blány	s.f.	s.f.	comp.di imen(e)+plastica	intervento di chirurgia plastica sull'imene	1972	ne	2
toracoplastica	plastika na odstranění žebra	s.f.	s.f.	comp.di toraco+plastica	in chirurgia, asportazione parziale di una serie di coste	1961	1961	5
dermatologo	dermatolog	s.m.	s.m.	comp. di derma + logo (antiq-logo der.di logos)	specialista in dermatologia	1921	1921	1236
cosmetologo	odborník v kosmetologii	s.m.	s.m.	comp. di cosme(tica) + logo	studioso, specialista di cosmetologia	1965	1965	43
liposuzione	liposukce	s.f.	s.f.	comp.di lipo+suzione	intervento di chirurgia estetica che consente l'aspirazione del grasso	1986	1988	575
massoterapia	masážní terapie	s.f.	s.f.	fr.massothérapie,comp.di masser "massaggiare"+thérapie "térapie"	cura mediante massaggio	1905	1905	203

metrosessuale	metrosexuál	s.m./adj.	ne	comp.di metro(politano) + sessuale	persona di sessomaschile che cura molto il proprio aspetto esteriore, segue la moda e usa cosmetici	2003	ne	8
fisioterapia	fyzioterapie	s.f.	s.f.	comp. di fisio (fisico) + terapia	ramo della medicina riabilitativa che si avvale di mezzi fisici, dell'attività fisica, del massaggio a scopo terapeutico	1907	1908	2254
idromassaggio	vřívívá vana	s.m.	s.m.	comp. di idro (idraulico) + massaggio	massaggio eseguito nocgetti di acqua calda e aerata, allo scopo di rilassare	1983	1930	3490
gastroplastica	gastroplastika	s.f.	s.f.	comp. di gastro (gastrico) + plastica	qualsiasi intervento di chirurgia plastica sullo stomaco	1970	ne	21
tensioattivo	s povrch. aktivními látkami	s.m./adj.	s.m./adj.	comp. di tensio(ne) + attivo	in chimica fisica, sostanza capace, anche se usata in soluzione diluita, di produrre una sensibile diminuzione della tensione interfacciale	1932	1932	462
cosmetologia	kosmetologie	s.f.	s.f.	der. di cosmetologo	settore della dermatologia che ha per oggetto i problemi estetici della pelle	1943	1966	132
fangoterapia	bahenní terapie	s.f.	s.f.	comp.di fango+terapia	terapia fisica a base di fanghi termali naturali o artificiali	1935	1956	175

Vymezení konfixátů:

1) hlava vpravo - jak jsem již uváděla výše, pro italský jazyk je typický řídicí člen vlevo a větvení vpravo. Jestli se nachází řídicí člen vlevo, jedná se o konfixaci.

2) samostatnost - konfixy nemohou stát samostatně, ale neplatí to pro všechny konfixy. Některé konfixy se v průběhu vývoje osamostatnily a nabyly plného lexikálního významu.

Váhala jsem jen u zařazování neologismu *laserterapia* a *fangoterapia*. Neboť slovo *laser* je nositelem plného lexikálního významu a může stát samostatně. Slovo *fango* je také nositelem plného lexikálního významu a může stát samostatně. Tudíž bych je mohla zařadit i mezi subordinativní endocentrická kompozita.

3) vysoká produktivita - z výzkumu Jana Radimského (tisk 2011) a také z mého výzkumu jasně vyplývá, že konfixáty převažují nad románskou kompozicí.

„ Il drenaggio linfatico (**linfodrenaggio**) manuale rappresenta una tecnica efficace ed ormai diffusa in tutto il mondo. La **chiropratica** tratta le cause che provocano il disturbo, concentrando la propria attenzione sulle relazioni tra struttura (principalmente la colonna vertebrale) e funzione (coordinata dal sistema nervoso) e sul modo in cui questo binomio influenza il recupero e il mantenimento della salute. Lo stabilimento comprende tre reparti di balneofangoterapia e quattro saloni per le cure inalatorie nonché reparti specialistici per la sordità rinogena, per la ionoforesi termale, per la ginecologia e per la **fisioterapia**.

Più in prossimità delle sorgenti sorge invece il complesso termale San Francesco, che comprende lo stabilimento di balneofangoterapia (con sistema di erogazione automatica del fango), il centro di pneumologia e lo stabilimento per le cure inalatorie, oltre a reparti per **massoterapia** e ginecologia.

Il Parco Termale Acquaviva, infine, è in funzione dall'estate del 1999 ed è dotato di impianti termali all'aperto e annesse piscine ove si praticano **idromassaggi**, turbodocce, fango cutaneo, idrochinesiterapia, nuoto contro corrente." ⁵²

„ La **mastoplastica** è l'intervento di chirurgia estetica che modifica, aumentando, riducendo, o risollevando, i volumi e l'aspetto estetico dei seni. Perché il seno è importante per la donna e la mastoplastica può essere molto utile." ⁵³

„ La **ginecomastia** è una condizione caratterizzata dallo sviluppo (anomalo) delle mammelle nell'uomo." ⁵⁴

„ Heidi Montag, a 24 anni, pare ne impegni 30 mila l'anno in **liposuzioni**." ⁵⁵

„ La mentoplastica (**gnatoplastica**) è l'intervento correttivo che aumenta o riduce il mento armonizzandolo con il resto del viso." ⁵⁶

⁵² <http://www.benessere.com>

⁵³ <http://www.jdm.it/interventi/mastoplastica.html>

⁵⁴ <http://www.ginecomastia.it>

⁵⁵ Bellisario, K. M. Beauty da star, budget stellari. *Anna*, op. cit., s. 132.

⁵⁶ <http://www.chirurgia-estetica-plastica.com/chirurgiaestetica/mentoplastica.htm>

„ **La Laser Chirurgia** si sta affermando sempre di più in molti settori della medicina per l'indubbio vantaggio per il Paziente di essere operato ambulatoriamente in modo indolore e in anestesia locale, senza rischi di sanguinamento e necessità di fastidiose medicazioni. " ⁵⁷

„ **Ricostruzione dell'imene (imenoplastica)**: la ricostruzione dell'imene è un semplice intervento chirurgico, il cui scopo è restituire la verginità anatomica. " ⁵⁸

„ Una variante dell'intervento di **gastroplastica** è rappresentato dalla gastroplastica lunga, in cui il tubulo gastrico è più lungo e non vi è posizionamento di protesi o benderelle di materiale estraneo a produrre una restrizione gastrica ulteriore. " ⁵⁹

„ Nel caso di **toracoplastica** dopo i 6-7 anni di vita si può prendere in considerazione di associare l'intervento di trasposizione del m. gran dorsale nello stesso tempo chirurgico. " ⁶⁰

„ **Tensioattivi**: sono ingredienti fondamentali per produrre i tensioliti, cui appartengono shampoo, bagnoschiuma, doccia-schiuma e gli altri cosmetici per la detergenza. " ⁶¹

„ **La cosmetologia** è quella scienza che si occupa di studiare tutte le materie prime ed il modo di miscelarle tra di loro per ottenere un cosmetico, una preparazione da applicare sulla pelle, sui denti e sulla bocca allo scopo di pulirle e mantenerle in buono stato. " ⁶²

„ Il termine **metrosessuale** designa l'uomo delle metropoli (eterosessuale) che ha cura del proprio corpo e della propria immagine, come il calciatore David Beckham. " ⁶³

⁵⁷ <http://www.chirurgianasale.it/laserchirurgia.htm>

⁵⁸ <http://www.laclinique.it/chirurgia-plastica-genitali-donna.html>

⁵⁹ <http://chirurgia-aosta.org/blog/interventi/gastroplastica>

⁶⁰ <http://win.sindromedipoland.org/AreaMedica/FAD/ilpaziente.htm>

⁶¹ <http://cosmetologiablog.blogspot.com>

⁶² <http://cosmetologiablog.blogspot.com/>

⁶³ <http://www.schoolservice.ch/Liebes-Lexikon/IT/detail.php?id=170>

„ Per la pulizia uso un gel detergente preparato dalla mia estetista, Dangene Mc Kay-Bailey, poi applico una crema idratante formulata dal mio dermatologo, il Dr Orentreich. " ⁶⁴

„ Il cosmetologo e' una figura professionale poco conosciuta ma molto affascinante. Si occupa di bellezza, soprattutto della cura dei capelli. " ⁶⁵

„ Lo stabilimento comprende tre reparti di balneofangoterapia e quattro saloni per le cure inalatorie nonché reparti specialistici per la sordità rinogena, per la ionoforesi termale, per la ginecologia e per la fisioterapia. " ⁶⁶

5. VÝPŮJČKY

5.1. Výpůjčky a jejich integrace do italštiny: Dalším způsobem obohacování slovní zásoby je tzv. adaptace cizích slov pomocí výpůjčky. Výpůjčky vstupují do cílového jazyka ve stejné podobě, kterou mají v jazyce původním.

Přejímání nových pojmů z jiných jazyků je běžný proces, který probíhá ve všech jazycích. Intenzita přejímání nových výrazů závisí na vzájemných stycích mezi národy. Důležitou roli hraje zeměpisná poloha, protože styky mezi hraničními zeměmi jsou intenzivnější než styky se vzdálenějšími zeměmi. Někdy se však nové výrazy neprosadily a tudíž byly jen dočasné.

Výpůjčka může vstoupit do cizího jazyka:

- a) ve formě nepřizpůsobené (neboli neadaptované) jazykovému systému
- b) ve formě přizpůsobené (neboli adaptované) jazykovému systému
- c) jako kalk, a to buď formální = přímo napodobuje cizí předlohu a nebo sémantický = již existující slovo dostane nový význam díky podobnému slovu v jiném jazyce

⁶⁴ Deroo, J. Una vera professionista. *Elle*, op. cit., s. 616.

⁶⁵ <http://www.soldielavoro.it/guide/lavoro/come-diventare-cosmetologo.html>

⁶⁶ http://www.benessere.com/terme/arg00/terme_luigiane.htm

Přejatá slova se do cílového jazyka integrují postupně. „, *L. Guilbert rozlišuje celkem 3 etapy: o tzv. xénisme hovoří tehdy, když nový lexém odkazuje k signifié, které je vlastní cizímu jazyku (např. toponyma). V další etapě mluví o pérégrinisme, kdy do cílového jazyka přechází i označovaný význam. Třetí fází je vlastní fungování výpůjčky (tzv. emprunt) v novém jazyce.*“⁶⁷

Radimský říká, že proces integrace může dále pokračovat, dokud se výpůjčka nestane součástí cílového jazyka. „, *Pro posouzení stupně této integrace nabízí L. Guilbert 3 kritéria: fonologické, morfosyntaktické a sémantické.*“⁶⁸ Fonologické kritérium je podle tohoto autora (Guilberta) nejednoznačné, za nejpřesnější a nejlepší považuje kritérium morfosyntaktické. Já jsem si vybrala kritérium morfosyntaktické, pomocí něhož lze dobře rozpoznat, zda se jedná o výpůjčku přizpůsobenou či nepřizpůsobenou. Výpůjčky nepřizpůsobené mají stejný morfologický tvar v jazyce původním i v jazyce cílovém. Avšak z fonologického hlediska můžeme u některých najít částečné přizpůsobení, tudíž hledisko fonologické je opravdu nepřesné.

5.2. Rod výpůjček: Hamplová uvádí, že jazykové výpůjčky si uchovávají stejný rod, jako měla ve výchozím jazyce a neutra spadají pod maskulina. Anglicismy rod nerozlišují a neživotná substantiva spadají pod maskulina. Feminin je jen pár.⁶⁹

5.3. Jak uvádí výpůjčky elektronický slovník Zingarelli 2011:

anglismo = [1970], s.m., (raro) *anglicismo* →[anglicismus]

anglicismo = [fr. *anglicisme*, V. *anglico* 1765], s.m., *parola o locuzione propria dell'inglese entrata in un'altra lingua. SIN. inglesismo.* →[anglické slovo nebo anglická fráze, která vstoupila do jiného jazyka; anglicismus]

latinismo = [comp. di *latin(o)* e *-ismo* av. 1612], s.m., *parola o locuzione propria del latino entrata in un'altra lingua.* →[latinské slovo nebo latinská fráze, která vstoupila do jiného jazyka; latinismus]

⁶⁷ Radimský J., *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996)*, op.cit., s. 46.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Hamplová S., *Mluvnice italštiny*, s. 63.

grecismo = [av. 1600], s.m., parola o locuzione propria del greco, entrata in un'altra lingua. →[řecké slovo nebo řecká fráze, která vstoupila do jiného jazyka; grecismus]

5.4. Jak uvádí výpůjčky elektronický slovník Treccani 08:

anglismo = s. m. [der. di anglo]. – Lo stesso, ma meno com., che anglicismo. →[totéž, ale méně obecný než "anglicismo"]

anglicismo = s. m. [der. di anglico, sul modello dell'ingl. (to) anglicize e del fr. angliciser]. – Parola, locuzione o costrutto proprio della lingua inglese, importato in altra lingua, sia nella forma originale, sia adattato foneticamente....→[anglické slovo, fráze či vazba vnesená do jiného jazyka jak ve své původní podobě, tak foneticky přizpůsobená]

latinismo = s. m. [der. di latino]. – Elemento linguistico (parola o locuzione) adottato stabilmente o occasionalmente dal latino in una lingua diversa, sia nella sua forma originaria (iunior e senior, excursus, lapsus, raptus, ab origine, ex abrupto, de cuius, ecc.), sia attraverso un opportuno adattamento fonetico e morfologico...→[latinský lingvistický prvek (slovo nebo fráze) přijatý trvale nebo dočasně do jiného jazyka, jak ve své původní podobě, tak i ve fonetické a morfologické podobě]

grecismo = s. m. [der. di greco]. – Voce, forma, locuzione o costruzione sintattica propria della lingua greca introdotta in un'altra lingua (classica o moderna), sia stabilmente sia per l'uso di qualche scrittore...→[řecké slovo, tvar, fráze nebo syntaktická konstrukce zavedená do jiného jazyka (klasického nebo moderního), jak trvale tak pro použití nějakého spisovatele]

Když porovnáám tyto dva slovníky, tak sice v *Treccanim* není uvedena datace, ale zase má jiné „plus“ a to , že má oproti *Zingarellimu* dost obsáhlou charakteristiku.

5.5. Jak uvádí výpůjčky slovník Sabatini Coletti 2008:

anglismo = s.m. - *anglicismo*, deriv. di *anglo* con *-ismo* a. 1965 →[anglicismus, odvozenina - *anglo* + sufix *-ismo*]

anglicismo = s.m. - *parola, locuzione o costrutto proprio della lingua inglese entrato in un'altra lingua, anche con adattamenti fonetici. SIN. inglesismo, anglismo ETIM. ingl.*

anglicism, deriv. dal lat. mediev. Anglicus "inglese" a. 1829 → [anglické slovo, fráze či vazba, která vstoupila do jiného jazyka, s fonetickým přizpůsobením; anglicismus, odvozený od lat. *Anglicus* "anglický"]

latinismo = s.m. - elemento linguistico, di carattere lessicale, o anche grafico, fonetico, morfologico, sintattico o semantico, proprio del latino, accolto coscientemente in un'altra lingua... - etim. deriv. di latino con -ismo, sec. XVII → [latinský lingvistický prvek lexikálního, grafického, fonetického, morfologického, syntaktického nebo sémantického charakteru; vědomě začleněný do jiného jazyka, odvozenina - *latino* + suffix *-ismo*, 17. století]

grecismo = s.m. - ling. Parola, locuzione o costrutto proprio della lingua greca introdotto in un'altra lingua antica o moderna - etim. deriv. di greco con -ismo, sec. XVI → [řecké slovo, fráze či vazba, která vstoupila do jiného antického či moderního jazyka; odvozenina - *greco* + suffix *-ismo*, 16. století]

Z těchto tří slovníků je podle mě nejužitečnější a nejspolehlivější slovník *Sabatini Coletti 2008*, protože v něm najdete i uvedenou dataci nebo alespoň století prvního výskytu.

Tab. 5.1. Neadaptované anglicismy

NEOLOGIS MUS		SL. DRUH		ETYMOLOGIE	ETYMOLOGIE	TYP	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	TRECCANI	TRECC.	Z-11	S-C 8	itWaC
hairstylist	kadeřník/ -ice	s.m./f.in v.	s.ingl.m./ f.	loc.ingl.,pr."stilista(stylist)di capelli (hair)"	propr. «stilista del capello»	výpůjčka z angličtiny	19 86	19 87	24
lipstick	rtěnka	s.m.inv.	s.ingl.m.	vc.ingl.,pr."bastoncino(stick) per labbro(lip)	comp. di lip «labbro» e stick «bastoncino»	výpůjčka z angličtiny	19 69	19 89	92

laser	laser	s.m./f./a dj.inv.	s.m.	sigla ingl.tratta dalle iniziali di L(ight)A(mplification by)S(timulated)E(mission of)R(adiation)	dall'ingl. laser <ləiʃɛ>, sigla di Light Amplificat ion by Stimulated Emission of Radiation	výpůj čka z anglič tiny	19 62	19 63	149 64
mat	matuj ící (krém)	adj.inv.	adj.ingl.	vc.ingl.,dal fr.mat,dal lat.mattu"umido"	ne	výpůj čka z anglič tiny	19 42	ne	623 0
no-oil	bez oleje	s.m.inv./ adj.	ne	vc.ingl.,proprio"senza petrolio"	ne	výpůj čka z anglič tiny	19 88	ne	7
shampoo	šampón	s.m.inv.	s.ingl.m.	vc.ingl., pr."lavatura dei capelli"	dal v. (to) shampoo «frizionare », dall'indost . čāmpō, imperat. del verbo čāmpnā «massaggi are»	výpůj čka z anglič tiny	19 30	19 30	220 0
peeling	peeling	s.m.inv.	s.ingl.m.	vc.ingl.,pr."sbucciatura", (to)pell, dal fr.peler,di orig.lat.)	der. di (to) peel «spellare, sbucciare»	výpůj čka z anglič tiny	19 70	19 70	645
gel	gel	s.m.inv.	s.m.	dalle prime lettere dell'ingl.gel (atin)	da gel(atina)	výpůj čka z anglič tiny	19 56	19 56	410 4
bypass	bypass /obtok	s.m.inv.	ne	vc.ingl.,pr."passaggio(pass,fr.) accanto(by,germ.)	ne	výpůj čka z anglič tiny	19 05	19 71	707
lifting	lifting	s.m.inv.	s.ingl.m.	vc.ingl.,pr."sollevamento"	dal v. (to) lift «sollevare	výpůj čka z anglič tiny	19 46	19 46	271 9
scrub	tělový peeling	s.m.inv.	s.ingl.m.	vc.ingl., propr."strofinata"	propr. «steppa, macchia» e anche «spazzola »; pl. scrubs <skrəbʃ>	výpůj čka z anglič tiny	19 90	ne	284

make-up	make-up	s.m.inv.	s.ingl.m./locuz.	vc.ingl.,da to make-up "truccare,imbellezzare"	comp. di (to) make «fare» e up «su, in alto	výpůjčka z angličtiny	19 63	19 63	884
eyeliner	tekutý linky	s.m.inv.	s.ingl.m./locuz.	vc.ingl.,pr."che segna noc una linea (line,di orig.fr.)l'occhio (eye,di orig.indeur.)"	comp. di eye «occhio» e liner «chi, o che, segna con una linea	výpůjčka z angličtiny	19 65	19 65	113
glitter	třípytky	s.m./adj. inv.	ne	vc.ingl., propr. "scintillio"	ne	výpůjčka z angličtiny	19 88	ne	390
gloss	leskná rty	s.m.inv.	ne	vc.ingl, propr. "lucenteza"	ne	výpůjčka z angličtiny	19 89	ne	116 7
maschera	řasenka	s.m.inv.	s.m.inv.	ingl.maschera,dallo sp.máscara "maschera"	dall'ingl. mascara «màskàrè», che a sua volta è dall'ital. màscara variante di maschera	výpůjčka z angličtiny	19 66	19 66	617

„ The next talent per dare spazio a giovani **hair stylist** emergenti. " ⁷⁰

„ **Lipstick**, di Danila Procacci e Antonio Armento, nasce dall'esperienza dei due soci nel settore dell'arte e della moda, con la riscoperta dello stile e l'eleganza del passato. " ⁷¹

„ Il laser odontoiatrico garantisce un trattamento rapido ed efficiente, indolore e senza gli svantaggi della chirurgia invasiva tradizionale. " ⁷²

„ Ho scaffali che debordano di trucchi: dai fondotinta di Bobbi Brown a quelli di L'Oreal Paris, concealer Yves Saint Laurent e Rimmel, **maschera** Maybelline, **gloss** Guerlain e Dior e tanti pennelli per applicare l'**eyeliner**. " ⁷³

⁷⁰ Capotondi, C. La bellezza in mostra. *Elle*, op. cit., s. 640.

⁷¹ <http://www.lipstickvintage.com/pag1.htm>

⁷² <http://www.fortlauderdale-dentistry.com/services/laser-dentistryIT.html>

⁷³ Deroo, J. Regina del make-up. *Elle*, op. cit., s. 618.

„ *Capelli resistenti grazie all'arginina, ingrediente chiave dello **shampoo** rinforzante Arginina Resist X3 di Elvive.* " ⁷⁴

„ *Impalpabile, Terra Mat, **Fard Mat.*** " ⁷⁵

„ ***Make-up** per pelli sensibili: tutti i prodotti sono testati su nickel, metalli pesanti e microbiologicamente.* " ⁷⁶

„ *Per potenziare questo processo, almeno due volte a settimana, suggerisco uno **scrub** prima di andare a dormire. Per non irritare la pelle, usatene uno con i granuli piccoli, che non sono abrasivi.* " ⁷⁷

„ *La linea Matite **Glitter** permette l'applicazione di glitter abbinati alla colorazione richiesta.* " ⁷⁸

„ ***Bypass** coronarico: quella del bypass è una tecnica chirurgica delicata, ma ormai consolidata, a cui si ricorre quando le arterie coronarie del cuore si restringono, o addirittura si occludono, per effetto dell'aterosclerosi o di altre patologie.* " ⁷⁹

„ *Eleva la tua idea di effetto **lifting.*** " ⁸⁰

„ *Per la pulizia uso un **gel** detergente preparato dalla mia estetista, Dangene Mc Kay-Bailey, poi applico una crema idratante formulata dal mio dermatologo, il Dr Orentreich.* " ⁸¹

„ *Avene couvrance fondotinta compatto **NO OIL.*** " ⁸²

⁷⁴ Ranni, L. Trucchi da star. *Amica*, op. cit., s. 398.

⁷⁵ Giancolombo, M. Sicuramente belle. *Anna*, op. cit., s. 141.

⁷⁶ Tamtéž, s. 101.

⁷⁷ Oriunno, P. Lo scrub aiuta il ricambio cellulare. *Wellness*, op. cit., s. 83.

⁷⁸ <http://www.confaloniericosmetica.com/prodotti-make-up/matita-cosmetica/matite-trucco-colaggio-occhi.html>

⁷⁹ <http://www.my-personaltrainer.it/cardiopatia-ischemica/bypass.html>

⁸⁰ Venditti, A. Serum Lift. *Anna*, op. cit., s. 86.

⁸¹ Deroo, J. Una vera professionista. *Elle*, op. cit., s. 616.

⁸² <http://www.easyfarma.it/p/6206/avene-couvrance-fondotinta-compatto-no-oil-nr02-natural>

„ *L'abbreviazione sta per Blemish Balm e trae origine da un preparato lenitivo e coprente, da usare dopo gli interventi di **peeling**.* " ⁸³

Tab. 5.2. Jiné neadaptované výpůjčky

NEOLOGISMUS		SLOVNÍ DRUH		ETYMOLOGIE	ETYMOLOGIE	TYP	ROK		VÝSKYT
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	TRECCANI	TRECC.	Z-11	S-C 08	itWaC
kajal	kajalová tužka na oči	s.m.in v.	s.m.	incerta	da una voce indiana	výpůjčka z indiánského jazyka	1980	1980	141
fard	tvářenka	s.m.in v.	s.fr.m.	vc.fr.,deriv.di farder"imbelletta re",di or.germ.	der. di farder «imbellettare», voce di origine franca	výpůjčka z franštiny	1905	1905	445

„ *Massima sicurezza anche per il trucco occhi: dai mascara ai **kajal**, dalle matite agli ombretti.* " ⁸⁴

„ *Impalpabile, Terra Mat, **Fard Mat**.* " ⁸⁵

Tab. 5.3. Adaptované výpůjčky

NEOLOGISMUS		SLOVNÍ DRUH		ETYMOLOGIE	ETYMOLOGIE	TYP	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI	TRECCANI	TRECC.	Z-11	S-C 08	itWaC
ginecomastia	plastik a mužských prsou	s.f.	s.f.	dal gr.gynaikómastos, "che ha il petto(mastós),come di donna(gyne)	der. del gr. γυναικόμασθος «che ha mammelle da donna», comp. di γυνή γυναικός «donna» e μασθός «mammella»	výpůjčka z řečtiny	1912	1952	122

⁸³ Capelli, A. 100% Beauty. *Amica*, op. cit., s. 407.

⁸⁴ Giancolombo, M. Sicuramente belle. *Anna*, op. cit., s. 141.

⁸⁵ Tamtéž.

cosmesi	kosmetika	s.f.i nv.	s.f.	vc.dotta,gr.kósmesis"l'adornare",da kosméo	dal gr. κόσμησις, der. di κοσμέω «adornare»	výpůjčka z řečtiny	19 18	1918	1496
crematis tico	krémový	adj.	adj.	vc.dotta,gr.chrematistikós,da "chremata"	dal gr. κρηματιστικός «relativo alla ricchezza», der. di κρήμα -ατος che al plur., χρήματα, significa «ricchezza»	výpůjčka z řečtiny	19 83	1975	11
saponario	mýdlo	adj.	adj.	vc.dotta,dal lat.saponariu,da saponi"sapone"	der. di sapone	výpůjčka z latiny	19 59	1959	103

Soubor čítá 3 grecismy a 1 latinismus.

„ *La ginecomastia è una condizione caratterizzata dallo sviluppo (anomalo) delle mammelle nell'uomo.* ”⁸⁶

„ *Attraverso la **cosmesi**, in generale, l'uomo cerca di migliorare il proprio corpo.* ”⁸⁷

- Výpůjčky z řečtiny

Moderní řečtina italskou slovní zásobu neobohatila, grecismy pocházejí z doby byzantské.

- Výpůjčky z angličtiny

Do 17. století byl vliv anglického jazyka na italštinu celkem bezvýznamný. Až v 19. století nastal značný příliv anglicismů, a to zejména v oblasti politiky, dopravy a sportu, díky vzájemným stykům mezi Anglií a Itálií. Po 2. světové válce se stává angličtina nejstudovanějším jazykem na italských školách a tudíž angličtina proniká do všech oblastí společenského života.

- Výpůjčky z latiny

⁸⁶ <http://www.ginecomastia.it>

⁸⁷ <http://www.cosmesi.net>

Latinismy zasahují hlavně do oblasti lékařské/chirurgie.

6. VLASTNÍ JMÉNA

6.1. Rozdělení vlastních jmen: Ve svých zdrojích jsem našla i pár vlastních jmen, která jsou taktéž neologismy. Rozdělují je na kosmetické přísady a kosmetické značky.

6.1.1. Kosmetické přísady:

- a) jojoba
- b) neem
- c) babassu

Tab. 6.1. Kosmetické přísady

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
jojoba	jojoba/k. přísada	s.f.inv.	s.f.	n. locale messicano	arbusto delle Buxacee originario dell'America dai cui frutti si ricava un olio simile allo spermaceti, usato spec. nell'industria dei cosmetici e dei lubrificanti	1987	ne	121
neem	neem/k. přísada	s.m.inv.	s.m./graf.ingl.	deriv.dal suo n.sanscrito nimba	albero delle Meliacee, delle regioni tropicali e subtropicali, pregiato per il legno da intaglio/ Olio di neem, estratto dai semi di tale pianta	1992	ne	143
babassu	babassu/k.přísada	s.m.inv.	s.m.	dal suo n.portog.babacú di orig.tupi	palma originaria del Brasile, dal cui frutto si estrae un olio per cosmetici e detersivi	1987	1986	5

Tyto neologismy, které zde v tabulce uvádím, jsou názvy palem či stromů. Jejich olejové výtažky se používají jako kosmetické přísady.

„ *Crème riche régénérante, ideale per rassodare e presente anche nella versione Lait Fondant, sorprende per la voluttuosa texture e il tocco vellutato e assicura tutto il comfort e il nutrimento del burro di karité, oli di nocciola e **jojoba**.* ”⁸⁸

„ *L'olio di **neem** e' prodotto antichissimo, che però dà vita a grandi novità, proposte da Neem Italia, che presenta una nuova linea di detergenti, per grandi e piccini, completa di shampo, saponi, bagnodoccia, creme per il viso e per il corpo, detergente intimo.* ”⁸⁹

„ *Ogni settimana produciamo sapone tipo marsiglia utilizzando l'olio di **babassu puro**.* ”⁹⁰

6.1.2. Kosmetické značky:

a) Rimmel - tenhle neologismus označuje jednak značku kosmetiky a jednak řasenku. *Rimmel* (veřejně známá jako Rimmel London) je kosmetická společnost, kterou vlastní společnost Coty, Inc. Značku založil Eugene Rimmel r. 1834 v Londýně ve Velké Británii. Motto Rimellu zní „*Get the London Look*“ = Získej(te) londýnský vzhled.⁹¹

Produkty Rimmelu jsou dostupné v lékárnách a supermarketech. Současnou tvář Rimmelu je především modelka Kate Moss, kterou můžeme vidět v různých televizních reklamách.

b) Spa - tenhle neologismus označuje jednak značku lázeňské kosmetiky, procedur a jednak název lázeňské obce v Belgii, která je známá svými léčivými termálními prameny.

SPA kosmetika – kosmetika pro relaxaci a uvolnění - esenciální oleje, masážní oleje či přípravky na peeling.

„ *Slovo SPA je odvozeno z latinského výrazu Sanitas per Aqua, což se dá volně přeložit jako Zdraví přes vodu. Podstata SPA spočívá v harmonii těla i ducha. SPA ošetření vychází ze základů asijského učení o zdraví a starodávné antické koupelové*

⁸⁸ <http://www.alfemminile.com/trattamenti-bellezza>

⁸⁹ <http://www.arabafenix.it/78388.php>

⁹⁰ http://www.babassu.it/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=2

⁹¹ www.coty.cz

*léčby, ale využívá také poznatku z termoterapie, hydroterapie, balneoterapie, thalassoterapie a tradiční medicíny."*⁹²

Tab. 6.2. Kosmetické značky

NEOLOGISMUS		SLOV. DRUH		ETYMOLOGIE	VÝZNAM DLE CD ROM ZINGARELLI/TRECC.	ROK		VÝSK.
ITALSKY	ČESKY	Z-11	TRECC. 08	ZINGARELLI		Z-11	S-C 8	itWaC
Rimmel	značka kosmetiky/ řasenka	s.m.inv.	s.m.	marchio registrato	marchio registrato/ma anche cosmetico, liquido o in pasta, per scurire le ciglia	1927	1939	408
Spa	značka láz.produktů	s.f.inv.	ne	vc.ingl.,dal n.della città termale belga Spa	marchio registrato/ ma anche sorgente termale/stazione termale/centro benessere	1995	ne	53236

*„ Ho scaffali che debordano di trucchi: dai fondotinta di Bobbi Brown a quelli di L’Oreal Paris, concealer Yves Saint Laurent e **Rimmel**, mascara Maybelline, gloss Guerlain e Dior e tanti pennelli per applicare l’eyeliner. ”*⁹³

*„ I meravigliosi trattamenti professionali Vagheggi, in Istituto e nelle **SPA**, continuano a casa con un ampia scelta di creazioni cosmetiche personalizzate. ”*⁹⁴

Z těchto pěti vlastních cizích jmen, které zde ve své práci uvádím, je podle korpusu itWaC nejužívanější neologismus Spa. Nejnovější je neologismus neem s prvním výskytem v r. 1992.

7. SHRUTÍ

V této kapitole jsou uvedeny celkové přehledy a grafy.

⁹² www.amandarispac.cz

⁹³ Deroo, J. Regina del make-up. *Elle*, op. cit., s. 618.

⁹⁴ Pallagrosi, G. Missione possibile. *Elle*, op. cit., s. 633.

Tab. 7.1. Analýza vzorku z hlediska slovních druhů a datace

neologismus	slovní druh		datace	
	Trecc. 08	Z-11	Z-11	S-C 08
<i>antiacne</i>	ne	s m/adj	1970	1970
<i>antiallergico</i>	s m/adj	s m/adj	1960	1961
<i>anticellulite</i>	ne	adj	1980	1983
<i>antirughe</i>	s m/adj	s m /adj	1965	1956
<i>babassu</i>	s m	s m	1987	1986
<i>cipriera</i>	s f	s f	1963	1963
<i>cosmesi</i>	s f	s f	1918	1918
<i>cosmetista</i>	s m/f	s m/f	1963	1963
<i>cosmetologia</i>	s f	s f	1943	1966
<i>cosmetologico</i>	adj	adj	1964	ne
<i>cosmetologo</i>	s m	s m	1965	1965
<i>crematistico</i>	adj	adj	1983	1975
<i>deodorare</i>	v tr	v tr	1942	1942
<i>deodorazione</i>	s f	s m/f	1970	1970
<i>dermatologo</i>	s m	s m	1921	1921
<i>doposole</i>	s m/adj	s m/adj	1970	1970
<i>eyeliner</i>	s m	s m	1965	1965
<i>fangoterapia</i>	s f	s f	1935	1956
<i>fard</i>	s m	s m	1905	1905
<i>fisioterapia</i>	s f	s f	1907	1908
<i>fondotinta</i>	s m	s m	1985	1956
<i>gastroplastica</i>	s f	s f	1970	ne
<i>gel</i>	s m	s m	1956	1956
<i>ginecomastia</i>	s f	s f	1912	1952
<i>glitter</i>	ne	s m/adj	1988	ne
<i>gloss</i>	ne	s m	1989	ne
<i>gnatoplastica</i>	s f	s f	1956	1952
<i>hairstylist</i>	s m/f	s m/f	1986	1987
<i>chiropratica</i>	s f	s f	1965	1965
<i>idromassaggio</i>	s m	s m	1983	1930
<i>imenoplastica</i>	s f	s f	1972	ne
<i>ipoallergenico</i>	adj	adj	1987	ne
<i>jojoba</i>	s f	s f	1987	ne
<i>kajal</i>	s m	s m	1980	1980

<i>laser</i>	s m	s m/f/adj	1962	1963
<i>laserato</i>	ne	adj	2000	ne
<i>laserchirurgia</i>	s f	s f	1985	ne
<i>laserista</i>	s m/f	s m/f/adj	1985	1985
<i>laserterapia</i>	s f	s f	1982	1984
<i>lifting</i>	s m	s m	1946	1946
<i>linfodrenaggio</i>	s m	s m	1985	ne
<i>liposuzione</i>	s f	s f	1986	1988
<i>lipstick</i>	s m	s m	1969	1989
<i>lucidalabbra</i>	s m	s m	1982	1982
<i>make-up</i>	s m	s m	1963	1963
<i>mascara</i>	s m	s m	1966	1966
<i>massoterapia</i>	s f	s f	1905	1905
<i>mastoplastica</i>	s f	s f	1957	ne
<i>mat</i>	adj	adj	1942	ne
<i>metrosessuale</i>	ne	s m/adj	2003	ne
<i>neem</i>	s m	s m	1992	ne
<i>no-oil</i>	ne	s m/adj	1988	ne
<i>ombretto</i>	s m	s m	1942	1942
<i>peeling</i>	s m	s m	1970	1970
<i>profumista</i>	s m/f	s m/f	1958	1958
<i>Rimmel</i>	s m	s m	1927	1939
<i>saponario</i>	adj	adj	1959	1959
<i>scrub</i>	s m	s m	1990	ne
<i>shampoo</i>	s m	s m	1930	1930
<i>sottocipria</i>	s m	s m/f	1942	1942
<i>Spa</i>	ne	s f	1995	ne
<i>tensioattivo</i>	s m/adj	s m/adj	1932	1932
<i>toracoplastica</i>	s f	s f	1961	1961

U osmi neologismů neuvádí slovník Treccani slovní druh, a to u neologismů: *anticellulite*, *antiacne*, *metrosessuale*, *Spa*, *no-oil*, *laserato*, *glitter*, *gloss*.

Rozdíly:

antiallergico - datace: Z-11: 1960/ S-C 08: 1961 → rozdíl 1 rok

anticellulite - datace: Z-11: 1980/ S-C 08: 1983 → rozdíl 3 roky

antirughe - datace: Z-11: 1965/ S-C 08: 1956 → rozdíl 9 let

babassu - datace: Z-11: 1987/ S-C 08: 1986 → rozdíl 1 rok

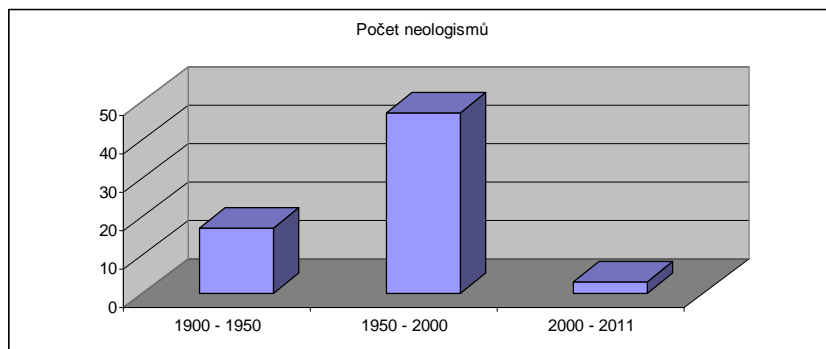
cosmetologia - datace: Z-11: 1943/ S-C 08: 1966 → **rozdíl 23 let**

crematistico - datace: Z-11: 1983/ S-C 08: 1975 → rozdíl 8 let
deodorazione- sl. druh: Trecc.: s f / Z-11 s m f
fangoterapia- datace: Z-11: 1935/ S-C 08: 1956 → **rozdíl 21 let**
fisioterapia- datace: Z-11: 1907/ S-C 08: 1908 → rozdíl 1 rok
fondotinta- datace: Z-11: 1985/ S-C 08: 1956 → **rozdíl 29 let**
ginecomastia- datace: Z-11: 1912/ S-C 08: 1952 → **rozdíl 40 let**
gnatoplastica- datace: Z-11: 1956/ S-C 08: 1952 → rozdíl 4 roky
hairstylist- datace: Z-11: 1986/ S-C 08: 1987 → rozdíl 1 rok
idromassaggio- datace: Z-11: 1983/ S-C 08: 1930 → **rozdíl 53 let**
laser-sl. druh: Trecc.:s m/ Z-11:s m f adj ,datace:Z-11: 1962/ S-C 08:1963→rozdíl 1rok
laserista- sl. druh: Trecc.: s m f/ Z-11: s m f adj
laserterapia- datace: Z-11: 1982/ S-C 08: 1984 → rozdíl 2 roky
liposuzione- datace: Z-11: 1986/ S-C 08: 1988 → rozdíl 2 roky
lipstick- datace: Z-11: 1969/ S-C 08: 1989 → **rozdíl 20 let**
Rimmel- datace: Z-11: 1927/ S-C 08: 1939 → rozdíl 12 let
sottocipria- sl. druh: Trecc.: s m/ Z-11: s m f

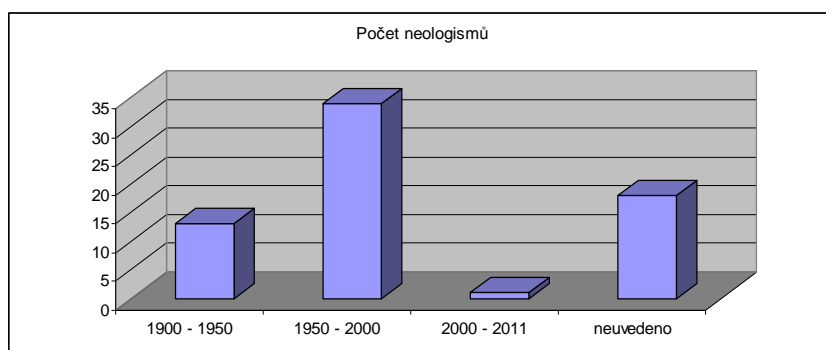
Jak lze vidět, nejvíce rozdílů je v dataci. Velké rozdílů jsou tučně vyznačeny.

Datace

1) slovník *lo Zingarelli 2011*:

2) slovník *Sabatini Coletti 2008*:

Slovník *S-C 08* neuvádí u sedmnácti neologismů dataci (viz. „neuveđeno" v grafu). Takže z hlediska datace je nejpřesnější slovník *lo Zingarelli 2011*.

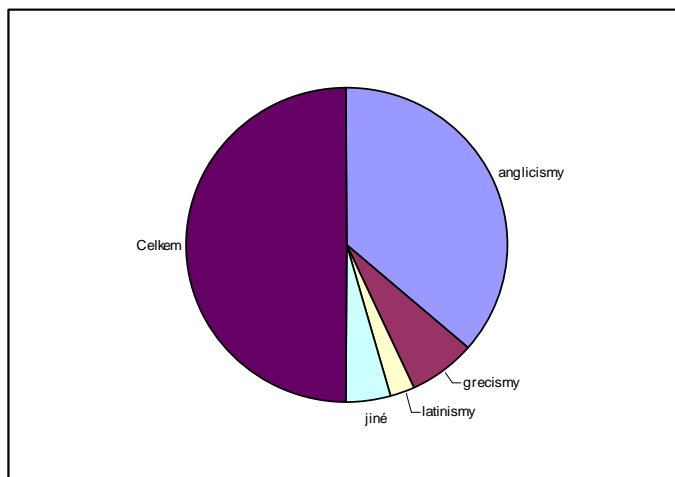
Tab. 7.2. a 7.3. Relativní četnost výskytů

Nejvíce výskytů podle korpusu itWaC	Počet výskytů	Nejméně výskytů podle korpusu itWaC	Počet výskytů
<i>Spa</i>	53 236	<i>imenoplastica</i>	2
<i>laser</i>	14 964	<i>toracoplastica</i>	5
<i>mat</i>	6 230	<i>babassu</i>	5
<i>gel</i>	4 104	<i>no-oil</i>	7
<i>idromassaggio</i>	3 490	<i>metrosessuale</i>	8

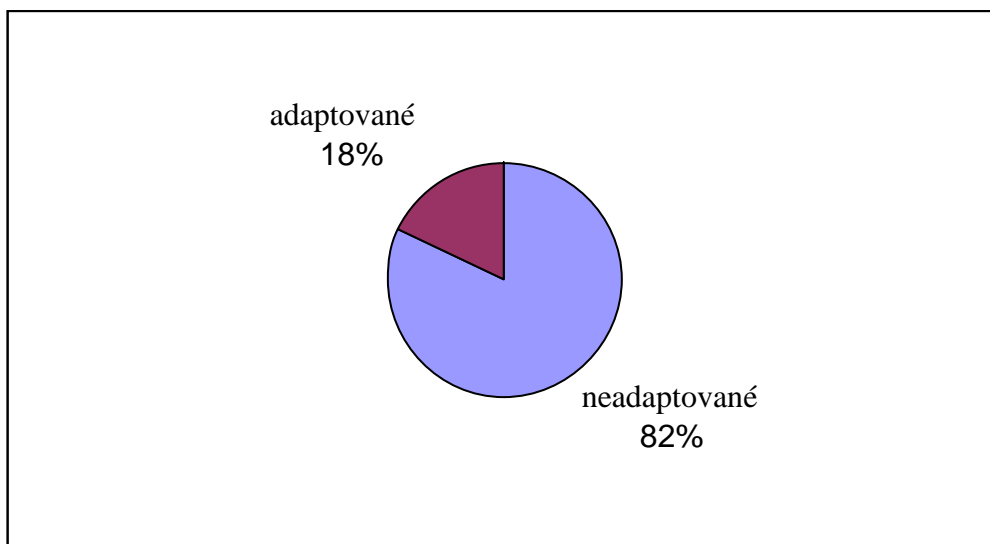
Z těchto dvou tabulek vidíme, že nejčetnější je výskyt *Spa* s frekvencí výskytu 53 236 a nejméně vyskytovaný je neologismus *imenoplastica* s frekvencí výskytu 2.

Tab. 7.4. Přehled výpůjček

Výpůjčky	Počet
anglicismy	16
grecismy	3
latinismy	1
jiné	2
Celkem	22

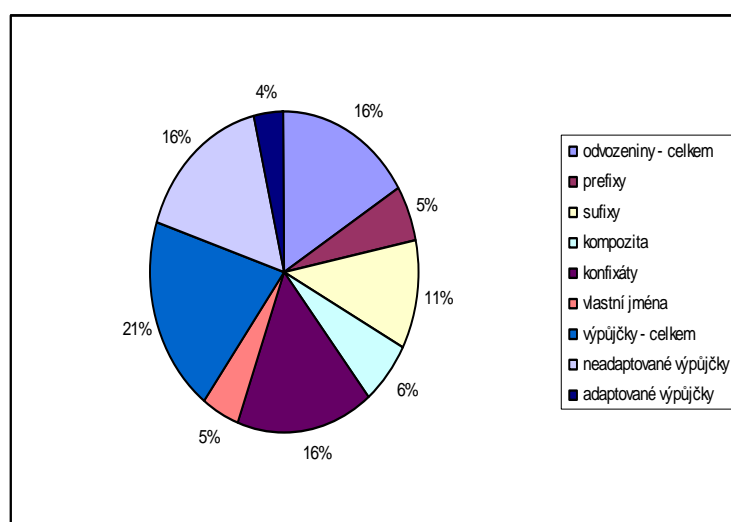
Z této tabulky lze vidět, že je nejvíce anglicismů v italštině než výpůjček z jiných jazyků. Jak jsem předpokládala v úvodu mé práce, neboť po 2. světové válce byla italština ovlivňována angličtinou.

Na tomto grafu vidíme, že převládají neadaptované výpůjčky = nepřizpůsobené italskému jazyku. Zůstávají tedy v původní formě.

Tab. 7.5. Celkový přehled

odvozeniny - celkem	18
prefixy	6
sufixy	12
kompozita	7
konfixáty	18
vlastní jména	5
výpůjčky - celkem	22
neadaptované výpůjčky	18
adaptované výpůjčky	4

Z grafu a tabulky vidíme, že nejvíce je v italské kosmetice výpůjček a to hlavně neadaptovaných.

ZÁVĚR

Bakalářská práce pojednává o slovtvorbě italských neologismů, a to konkrétně neologismů z oblasti kosmetiky v letech 1900 - 2011. Práce je rozdělena na dvě části a to: část teoretickou a část analytickou.

Cílem této bakalářské práce bylo najít v italských časopisech a i jiných zdrojích italské neologismy, sestavit korpus současných italských textů a daná lexika zařadit do příslušných slovtvorných procesů - kategorií a detailně rozebrat jejich etymologii - původ.

V první části - teoretické - jsem vymezila teoretické podklady k pochopení termínu neologismus. Dále jsem definovala sémantické pole kosmetiky, co tam podle mě všechno spadá a snažila jsem se vysvětlit základní pojmy týkající se slovtvorby a použela jsem se je následně potvrdit v další části mé práce. Na tuto teoretickou část poté navazuje část analytická, v níž jsem uváděla konkrétní vzorky, které jsem na základě teorie rozebírala, typově rozdělovala a zařazovala do konkrétních kategorií.

V druhé části - analytické - jsem si daná lexika ověřila v dostupných výkladových slovnících, abych zjistila zda se jedná o neologismus či nikoli. Ověřila jsem etymologii excerpt a poté jsem se je pokoušela zařadit do příslušných kategorií, zda se jedná o kompozitum, odvozeninu, výpůjčku nebo konfixát. Detailně jsem lexika rozebrala, porovnávala jsem pomocí různých slovníků (*lo Zingarelli 2011, Sabatini Coletti 2008 a Treccani 2008*) dataci excerpt, slovní druhy, etymologii a zjistila jsem jaké neologismy mají nejčtenější výskyty v korpusu itWaC a jaké jsou nejméně vyskytované, viz. kap. Shrnutí. Nejvyskytovanější je neologismus *Spa* a nejméně vyskytovaný je neologismus *imenoplastica*. Potvrdila jsem svou domněnku, že je nejvíce výpůjček neadaptovaných anglicismů oproti jiným jazykům. Z hlediska datace se nachází nejvíce neologismů v letech 1950 - 2000. Nejvíce neologismů tvoří substantiva. Dále, když porovnám dostupné výkladové slovníky, z nichž jsem čerpala, tak je nejpřesnější a nejužitečnější slovník *lo Zingarelli 2011*. Uvádí přesnou dataci, etymologii, slovní druh, podrobnou charakteristiku neologismu. Slovník *Sabatini Coletti 2008* neuvádí u sedmnácti neologismů dataci a slovník *Treccani 2008* neuvádí dataci vůbec a u osmi neologismů neuvádí slovní druh.

RESUMÉ

RIASSUNTO IN ITALIANO

I neologismi italiani nel campo della cosmesi

La tesi „I neologismi italiani nel campo della cosmesi" parla della formazione delle parole nella lingua italiana tra gli anni 1900 - 2011, del processo di composizione, derivazione, ecc. I neologismi sono il tema principale di questa tesi. La tesi è divisa in due parti: una teorica e una analitica.

Nella prima parte ho definito le basi teoriche per comprendere il termine "neologismo". Successivamente ho definito il campo semantico della cosmesi, ovvero cosa significa "cosmesi". Ho cercato di spiegare i concetti fondamentali riguardanti la formazione delle parole. Successivamente ho cercato di confermarli nella seconda parte del mio lavoro. Poi segue la parte analitica in cui si analizzano i campioni acquistati, che ho diviso e classificato nelle categorie specifiche.

Nella seconda parte analitica ho verificato i lemmi presenti nei dizionari disponibili per scoprire se si trattava di un neologismo o no. Ho controllato l'etimologia degli estratti e poi ho cercato di classificarli nelle categorie adatte, se si trattava di un composto, di un derivato, di un prestito o di un confissato. Ho analizzato i neologismi dettagliatamente, confrontavo la datazione, le classi di parole, l'etimologia utilizzando una serie di dizionari disponibili (*Zingarelli 2011, Sabatini Coletti 2008 e Treccani 2008*). Ho scoperto quali neologismi sono più diffusi nel corpus itWaC e quali meno, come è possibile vedere nella parte intitolata "Ricapitolazione". Il più diffuso neologismo è "Spa" e il meno diffuso neologismo "imenoplastica". Ho confermato la mia opinione che la maggior parte dei prestiti proviene dall'inglese piuttosto che da altre lingue. Dal punto di vista della datazione il maggior numero dei neologismi proviene dagli anni 1950 - 2000. I più diffusi sono i sostantivi. Poi, se si confrontano i dizionari disponibili da cui ho estratto gli esempi, il più preciso è stato *lo Zingarelli 2011*. Questo dizionario fornisce la datazione esatta, l'etimologia, la specie della parola, la caratterizzazione dettagliata del neologismo. Il dizionario *Sabatini Coletti 2008* non fornisce per diciotto neologismi la datazione e il dizionario *Treccani 2008* non fornisce la datazione e per dieci neologismi non fornisce la specie della parola.

PŘÍLOHA

Kompletní vzorek

Následující seznam obsahuje všechna lexika studovaného souboru. U každého hesla je v závorce uveden etymologický typ („deriv.“, „kompoz.“, „konf.“, „vl.jm.“, „výp.“). Dále jsou uvedeny morfologické kategorie, výskyty v korpusu itWaC, datace prvního písemného doložení podle Z-11 a S-C 08. A na posledním místě je uveden příslušný český ekvivalent - tučně. Když nebylo možné jej spolehlivě zjistit - tak je uveden v závorce. Jen u vlastních jmen není uveden český ekvivalent.

1. **antiacne** (deriv.) Z-11: s m inv/ adj Trecc.: ne Výskyty: 15 Datace: Z-11: 1970/ S-C 08:1970 Č: **proti akné**
2. **antiallergico** (deriv.) Z-11: s m/ adj Trecc.: s m/ adj Výskyty: 332 Datace: Z-11: 1960/ S-C 08:1961 Č: **protialergický**
3. **anticellulite** (deriv.) Z-11: adj inv Trecc.: ne Výskyty: 528 Datace: Z-11: 1980/ S-C 08:1983 Č: **proti celulitidě**
4. **antirughe** (deriv.) Z-11: s m/ adj inv Trecc.: s m/ adj inv Výskyty: 336 Datace: Z-11: 1965/ S-C 08:1956 Č: **proti vráskám**
5. **babassu** (vl.jm.) Z-11: s m inv Trecc.: s m Výskyty: 5 Datace: Z-11: 1987/ S-C 08:1986
6. **cipriera** (deriv.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: ne Datace: Z-11: 1963/ S-C 08:1963 Č: **nádoba na pudr**
7. **cosmesi** (výp.) Z-11: s f inv Trecc.: s f Výskyty: 1496 Datace: Z-11: 1918/ S-C 08: 1918 Č: **kosmetika**
8. **cosmetista** (deriv.) Z-11: s m/f Trecc.: s m/f Výskyty: ne Datace: Z-11: 1963/ S-C 08:1963 Č: **kosmetička**
9. **cosmetologia** (deriv./konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 132 Datace: Z-11: 1943/ S-C 08:1966 Č: **kosmetologie**
10. **cosmetologico** (deriv.) Z-11: adj Trecc.: adj Výskyty: 89 Datace: Z-11: 1964/ S-C 08: ne Č: **kosmetologický**
11. **cosmetologo** (konf.) Z-11: s m Trecc.: s m Výskyty: 43 Datace: Z-11: 1965/ S-C 08:1965 Č: **odborník v kosmetologii**
12. **crematistico** (výp.) Z-11: adj Trecc.: adj Výskyty: 11 Datace: Z-11: 1983/ S-C 08:1975 Č: **krémový**
Č: **bez oleje**

- 13. deodorare** (deriv.) Z-11: v tr Trecc.: v tr Výskyty: 286 Datace: Z-11: 1942/ S-C
08:1942 Č: **navonět**
- 14. deodorazione** (deriv.) Z-11: s m f Trecc.: s f Výskyty: 37 Datace: Z-11: 1970/ S-C
08:1970 Č: **navonění**
- 15. dermatologo** (konf.) Z-11: s m Trecc.: s m Výskyty: 1236 Datace: Z-11: 1921/ S-C
08:1921 Č: **dermatolog**
- 16. doposole** (kompoz.) Z-11: s m/ adj inv Trecc.: s m/ adj inv Výskyty: 185 Datace: Z-
11: 1970/ S-C 08:1970 Č: **po opalování**
- 17. eyeliner** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 113 Datace: Z-11: 1965/ S-
C 08: 1965 Č: **tekuté linky**
- 18. fangoterapia** (kompoz./konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 175 Datace: Z-11:
1935/ S-C 08:1956 Č: **bahenní terapie**
- 19. fard** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s fr m Výskyty: 445 Datace: Z-11: 1905/ S-C
08:1905 Č: **tvářenka**
- 20. fisioterapia** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 2254 Datace: Z-11: 1907/ S-C
08:1908 Č: **fyzioterapie**
- 21. fondotinta** (kompoz.) Z-11: s m inv Trecc.: s m inv Výskyty: 703 Datace: Z-11:
1985/ S-C 08:1956 Č: **krycí emulze**
- 22. gastroplastica** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 21 Datace: Z-11: 1970/ S-C
08: ne Č: **gastroplastika**
- 23. gel** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s m Výskyty: 4104 Datace: Z-11: 1956/ S-C 08:
1956 Č: **gel**
- 24. ginecomastia** (výp.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 122 Datace: Z-11: 1912/ S-C 08:
1952 Č: **plastika mužských prsou**
- 25. glitter** (výp.) Z-11: s m/ adj inv Trecc.: ne Výskyty: 390 Datace: Z-11: 1988/ S-C
08: ne Č: **třpytky**
- 26. gloss** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: ne Výskyty: 1167 Datace: Z-11: 1989/ S-C 08: ne
Č: **lesk na rty**
- 27. gnatoplastica** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: ne Datace: Z-11: 1956/ S-C
08:1952 Č: **plastika dolní čelisti**
- 28. hairstylist** (výp.) Z-11: s m/f inv Trecc.: s ingl m/f Výskyty: 24 Datace: Z-11:
1986/ S-C 08: 1987 Č: **kadeřník/ice**
- 29. chiropratica** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 896 Datace: Z-11: 1965/ S-C
08:1965 Č: **chiropraktika**

- 30. idromassaggio** (konf.) Z-11: s m Trecc.: s m Výskyty: 3490 Datace: Z-11: 1983/ S-C 08:1930 Č: **vodní masáž**
- 31. imenoplastica** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 2 Datace: Z-11: 1972/ S-C 08: ne Č: **obnova panenské blány**
- 32. ipoallergenico** (deriv.) Z-11: adj Trecc.: adj Výskyty: 129 Datace: Z-11: 1987/ S-C 08: ne Č: **hypoalergenní**
- 33. jobba** (vl.jm.) Z-11: s f inv Trecc.: s f Výskyty: 121 Datace: Z-11: 1987/ S-C 08: ne
- 34. kajal** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s m Výskyty: 141 Datace: Z-11: 1980/ S-C 08: 1980 Č: **kajalová tužka**
- 35. laser** (výp.) Z-11: s m/f / adj inv Trecc.: s m Výskyty: 14964 Datace: Z-11: 1962/ S-C 08: 1963 Č: **laser**
- 36. laserato** (deriv.) Z-11: adj Trecc.: ne Výskyty: 9 Datace: Z-11: 2000/ S-C 08: ne Č: **vyříznutý/laserovaný**
- 37. laserchirurgia** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 21 Datace: Z-11: 1985/ S-C 08: ne Č: **laserová chirurgie**
- 38. laserista** (deriv.) Z-11: s m/f / adj Trecc.: s m/f Výskyty: ne Datace: Z-11: 1985/ S-C 08:1985 Č: **laserista**
- 39. laserterapia** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 162 Datace: Z-11: 1982/ S-C 08:1984 Č: **laserová terapie**
- 40. lifting** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 2719 Datace: Z-11: 1946/ S-C 08: 1946 Č: **lifting**
- 41. linfodrenaggio** (konf.) Z-11: s m Trecc.: s m Výskyty: 348 Datace: Z-11: 1985/ S-C 08: ne Č: **lymfodrenáž**
- 42. liposuzione** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 575 Datace: Z-11: 1986/ S-C 08:1988 Č: **liposukce**
- 43. lipstick** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 92 Datace: Z-11: 1969/ S-C 08: 1989 Č: **rtěnka**
- 44. lucidalabbra** (kompoz.) Z-11: s m inv Trecc.: s m inv Výskyty: 169 Datace: Z-11: 1982/ S-C 08:1982 Č: **lesk na rty**
- 45. make-up** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 884 Datace: Z-11: 1963/ S-C 08: 1963 Č: **make-up**
- 46. mascara** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s m inv Výskyty: 617 Datace: Z-11: 1966/ S-C 08: 1966 Č: **řasenka**

- 47. massoterapia** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 203 Datace: Z-11: 1905/ S-C
08:1905 Č: **masážní terapie**
- 48. mastoplastica** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 146 Datace: Z-11: 1957/ S-C
08: ne Č: **plastika prsou**
- 49. mat** (výp.) Z-11: adj inv Trecc.: adj ingl Výskyty: 6230 Datace: Z-11: 1942/ S-C
08: ne Č: **matující**
- 50. metrosessuale** (konf.) Z-11: s m/ adj Trecc.: ne Výskyty: 8 Datace: Z-11: 2003/ S-C
08: ne Č: **metrosexuál**
- 51. neem** (vl.jm.) Z-11: s m inv Trecc.: s m ingl Výskyty: 143 Datace: Z-11: 1992/ S-C
08: ne
- 52. no-oil** (výp.) Z-11: s m inv/ adj Trecc.: ne Výskyty: 7 Datace: Z-11: 1988/ S-C 08:
ne
- 53. ombretto** (deriv.) Z-11: s m Trecc.: s m Výskyty: 599 Datace: Z-11: 1942/ S-C
08:1942 Č: **oční stíny**
- 54. peeling** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 645 Datace: Z-11: 1970/ S-C
08: 1970 Č: **peeling**
- 55. profumista** (deriv.) Z-11: s m/f Trecc.: s m/f Výskyty: ne Datace: Z-11: 1958/ S-C
08:1958 Č: **výrobce voňavek**
- 56. Rimmel** (vl.jm.) Z-11: s m inv Trecc.: s m Výskyty: 408 Datace: Z-11: 1927/ S-C
08:1939
- 57. saponario** (výp.) Z-11: adj Trecc.: adj Výskyty: 103 Datace: Z-11: 1959/ S-C
08:1959 Č: **mýdlo**
- 58. scrub** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 284 Datace: Z-11: 1990/ S-C
08: ne Č: **tělový peeling**
- 59. shampoo** (výp.) Z-11: s m inv Trecc.: s ingl m Výskyty: 2200 Datace: Z-11: 1930/
S-C 08: 1930 Č: **šampon**
- 60. sottocipria** (kompoz.) Z-11: s m/f inv Trecc.: s m inv Výskyty: ne Datace: Z-11:
1942/ S-C 08:1942 Č: **podkladový krém**
- 61. Spa** (vl.jm.) Z-11: s f inv Trecc.: ne Výskyty: 53236 Datace: Z-11: 1995/ S-C 08: ne
- 62. tensioattivo** (konf.) Z-11: s m/ adj Trecc.: s m/ adj Výskyty: 462 Datace: Z-11:
1932/ S-C 08:1932 Č: **s povrchově aktivními látkami**
- 63. toracoplastica** (konf.) Z-11: s f Trecc.: s f Výskyty: 5 Datace: Z-11: 1961/ S-C
08:1961 Č: **plastika na odstranění žebra**

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

s. - substantivum

m. - maskulinum

f. - femininum

inv. - neměnné

adj. - adjektivum

Trecc. - Treccani

Z-11 - Zingarelli 2011

S-C 8 - Sabatini Coletti 2008

v.tr. - tranzitivní sloveso

der. (di) - odvozené (od)

deriv. - odvozenina

comp. (di) - složené (z)

tzn. - to znamená

tzv. - tak zvaná

atd. - a tak dále

apod. - a podobně

ingl. - anglicismus

gr. - grécismus

lat. - latinismus

výsk. - výskyt

např. - například

propr. - proprio

suff. - sufix

pl. - plurál

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ❖ BELLISARIO, Michaela. *Anna*. Milano: prosinec 2011, č. 50, s. 132.
- ❖ CAPELLI, Anna - RANNI, Loredana. *Amica*. Milano: prosinec 2011, č. 12, s. 395- 407.
- ❖ DARDANO, Maurizio (2009), *Costruire parole. La morfologia derivata dell'italiano*, Bologna: Mulino, 267 s. ISBN 978-88-15-13048-8
- ❖ GIANCOLOMBO, Momi. *Anna*. Milano: prosinec 2011, č. 50, s. 141.
- ❖ GROSSMANN, Maria - RAINER, Franz (2004), *La formazione delle parole in italiano*, Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 658 s. ISBN 978-3-484-50711-1
- ❖ HAMPLOVÁ, Sylva (2002), *Nástin vývoje italského jazyka*, Praha: Karolinum, 227 s. ISBN 80-246-0396-9
- ❖ HAMPLOVÁ, Sylva (2004), *Mluvnice italštiny - Grammatica italiana*, Praha: Leda, 445 s. ISBN 80-7335-041-6
- ❖ IACOBINI, Claudio - THORNTON, Anna Maria (1992), *Tendenze nella formazione della parole nell'italiano del ventesimo secolo. Linee di tendenza dell'italiano contemporaneo, Atti del XXV Congresso*, Roma: Bulzoni, s. 25-55.
- ❖ LUCHERONI, Teresa Maria - ORIUNNO, Paola. *Wellness*. Verona: prosinec 2011, č. 50, s. 83- 84.
- ❖ MENGALDO, Pier Vincenzo (2008), *Storia della lingua italiana - il Novecento*, Bologna: Mulino, 491 s. ISBN 978-88-15-04332-0
- ❖ *Oriflame*, katalog 7/2012.

- ❖ PALLAGROSI, Grazia - CAPOTONDI, Cristiana. *Elle*. Milano: březen 2012, č. 4, s. 633- 640.

- ❖ RADIMSKÝ, Jan (2003), *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996)*, České Budějovice: Jihočeská univerzita, 119 s. ISBN 80-7040-624-0

- ❖ RADIMSKÝ, Jan. Konfixace v současné italštině. *Časopis pro moderní filologii*. Praha: 2011, Ústav pro jazyk český AV ČR, ročník 93/2011. ISSN 0862-8459.

- ❖ RODRIGUEZ, Narciso - DEROO, Jeanne. *Elle*. Milano: březen 2012, č. 4, s. 616- 618.

- ❖ SCALISE, Sergio, BISETTO, Antonietta (2008), *La struttura delle parole*, Bologna: Mulino, 286 s. ISBN 978-88-15-12588-0

- ❖ ŠTICHAUER, Pavel (2007), *Tvoření slov v současné italštině*, Praha: Karolinum, 127 s. ISBN 978-80-246-1347-5

- ❖ ŠTICHAUER, Pavel (2008), *Derivace a kompozice v diachronní perspektivě, nomina agentis ve vývoji italštiny*, Praha: Karolinum, 122 s. ISBN 978-80-246-1355-0, ISBN 0567-8277

- ❖ VENDITTI, Antonello. *Anna*. Milano: prosinec 2011, č. 50, s. 86.

Internetové zdroje

- ❖ Internetový korpus itWac:
Sketch Engine [online]. 2003 [cit. 2012-04-14]. Corpus itWaC. Dostupné z WWW:
<<http://the.sketchengine.co.uk/bonito/run.cgi/first?iquery>>

❖ Internetový slovník Treccani:

Treccani. *Treccani.it: L'enciclopedia italiana* [online]. 2008 [cit. 2012-04-14]

Dostupné z: <<http://www.treccani.it/vocabolario/>>

Slovníky v CD-ROM podobě

❖ SABATINI - COLETTI, 2007, *Il Sabatini Colletti 2008. Dizionario della lingua italiana*, CD-ROM. Milano, Rizzoli Laousse.

❖ ZINGARELLI, 2010, Zingarelli, Nicola, *Lo Zingarelli 2011. Vocabolario della lingua italiana*, CD-ROM. Bologna, Zanichelli.